

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelak: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za tuzemstvo 50 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTR

Gli inglesi assediati a Tobruk

Il Bollettino di guerra N° 329

Unità navali nemiche bombardate nel Mediterraneo Centrale — Due velivoli nemici abbattuti in combattimenti aerei — La ritirata del nemico presso Sollum — Una nave di trasporto colata a picco a Tobruk, un velivolo „Blenheim“ abbattuto

Roma, 30 aprile. ir. Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 30 aprile 1941-XIX:

Nel Mediterraneo Centrale formazioni aeree italiane e germaniche hanno bombardato unità navali nemiche. Velivoli del Corpo Aereo tedesco hanno bombardato, nell'isola di Malta, basi aeree ed hanno colpito navi nemiche nel porto di La Valletta. In combattimenti aerei due velivoli nemici sono stati abbattuti.

In Cirenaica, sul fronte di Tobruk, continua l'assedio delle forze inglesi. Sul fronte di Sollum, azioni offensive aeree italiane e tedesche hanno inflitto al nemico notevoli perdite costringendolo ad arretrare in più punti.

Reparti aerei italiani e tedeschi hanno continuato l'azione di martellamento contro il porto e gli allestimenti difensivi di Tobruk; una nave di trasporto è stata colata a picco dai bombardieri germanici;

sono state colpite batterie e posizioni difensive e sono stati mitragliati automezzi britannici. Un velivolo del tipo „Blenheim“ è stato abbattuto. Nella notte sul 29 aerei nemici hanno compiuto un'incursione su Bengasi.

In Africa Orientale, sui diversi settori, le nostre truppe hanno continuato a contrastare con azioni d'artiglierie e fanterie la pressione nemica.

Angleži oblegani v Tobruku

Vojno poročilo št. 329

Sovražne ladje bombardirane v srednjem Sredozemlju — V zračnih borbah sta bili sestreljeni dve sovražni letali — Umik sovražnika pri Sollumu — Pri Tobruku potopljena prevozna ladja in sestreljeno letalo „Blenheim“

Rim, 30. aprila. ir. Glavni stan italijanskih oboroženih sil je objavil naslednje 329. službeno vojno poročilo:

Na osrednjem Sredozemskem morju so skupine italijanskih in nemških letal bombardirale sovražne ladje. Letala nemškega letalskega zbora so na Malti bombardirala letalska oporišča ter z bombami zadela sovražne ladje v luci La Valetta. V letalskih spopadih sta bili sestreljeni dve sovražni letali.

V Cirenaiki se nadaljuje obkoljevanje angleških sil na fronti pri Tobruku. Na fronti pri Sollumu so italijanske in nemške sile z napadalnimi akcijami prizadele sovražniku znatne izgube in ga na več točkah prisilile k umiku.

Skupine italijanskih in nemških letal so nadaljevale svoje napade na luko in obrambne naprave Tobruka. Nemško letalo je z bombami potopilo transportno ladjo. Zadete so bile nadalje baterije in obrambne postojanke, s strojnimi pa so

bili obstreljevani angleški avtomobili. Letalo tipa Blenheim je bilo sestreljeno.

V noči na 29. t. m. so sovražna letala napadla Bengazi.

V Vzhodni Afriki so naše čete na raznih sektorjih s topniškimi in pehotnimi akcijami še nadalje razžale sovražni pritisk.

Kako je bil Krf zaseden

Krf, 30. apr. (Od enega izmed posebnih odposlancev Agencije Stefani). Kakor je bilo že javljeno, je bil Krf 27. t. m. zjutraj zaseden, nakar se je takoj pričelo zbiranje čet, ki so se zatekle v gorato notranjost otoka. Pet sto grških vojakov je položilo orožje v prvih 24 urah in italijanske čete zajemajo pri tem, ko naglo zasedajo otok v vsej njegovi razsežnosti, še nadaljnjega razkropljene skupine. Istega jutra so se izkrcali na otoku novi bataljoni Kraljevske Vojske, da ojačajo posadko. Ob nagli porazidbi, ki jo je poročevalec opravil na

licu mesta, je mogel ugotoviti, da je zasedba otoka izvršeno dejstvo, in da je prebivalstvo zavzelo miroljubno stališče ter sprejelo italijanske čete z občutkom odrešenja od vojne mipe.

Silovit letalski napad na Malto

Vojno operacijsko področje, 30. apr. Dopisnik agencije Stefani na letalski fronti poroča, da so formacije bombnikov nemškega letalskega zbora včeraj popoldne napadle letalska in pomorska oporišča na Malti. Silovita letalska reakcija ter sovražna obramba ni zavrla akcije nemških bombnikov, ki so z bombami velikega kalibra napadli pristaniške naprave, letališča, ladje, arzenal in skladišča. Uničenje je bilo neizmerno. Izbruhnilo je več požarov povsod in mnogo zasidranih ladij je bilo zadetih ter resno poškodovanih.

Letalski napadi na Anglijo

Berlin, 30. apr. (sr.) Močne formacije nemških letal so snoči napadle angleške važne vojaške objekte. Atmosferske razmere in odlična vidnost so dovolile doseči lepe uspehe. Vojška luka v Plymouthu, pristaniške in industrijske naprave ter letališča na zapadni in južnovzhodni obali Anglije so bile učinkovito bombardirane. V Plymouthu so opazili obširne požare in silne eksplozije. Drugi napadi na jugozapadni in jugovzhodni obali so povzročili požare, vidne nad 70 km razdalje. Devet angleških letal je sestrelilo eno nemško letalo, ki se je udeležilo poleta nočnih lovcev.

Berlin, 30. apr. (sr.) Preteklo noč so angleška letala v manjših formacijah preletela južno Nemčijo. Ponekod so metala bombe, ki so razrušile in poškodovale tla. Več civilnih oseb je bilo ubitih ali ranjenih. Noben vojaški objekt ni bil poškodovan.

Nova grška vlada v Atenah

Sestavil jo je general Colakoblu, ki je podpisal kapitulacijo grške vojske v Epiru

New York, 30. apr. Atenski radio je javil, da je bila v Atenah sestavljena nova grška vlada z generalom Colakoblu-om na čelu. Novi ministri predsednik je on, ki je podpisal kapitulacijo grške vojske v Epiru. Colakoblu je sporočil v govoru po radiu, da je proti nadaljevanju vojne s strani Grčije.

Grški kralj odpotoval s Krete?

New York, 30. apr. d. Agencija »International News Service« javlja, da so grški kralj in emigrantska vlada zapustili Kreta in odpotovali dalje nekam na Bliznji vzhod. Vest še ni potrjena.

Kairo, 30. apr. sr. Iz Londona poročajo, da sta grški kralj in njegova vlada najbrž pobegnili dalje na Srednji vzhod. Razlog za nadaljnji beg je brzokone nemška zasedba enega dela grških otokov.

Angleško prikrivanje grškega poraza

Berlin, 30. aprila. d. Angleška vlada vse do danes dopolnila ni objavila nobenega uradnega poročila o porazu angleške vojske v Grčiji. Niti padca Aten in Korinta Angleži doslej še niso uradno javili. Uradno angleško poročilo iz Kaira pravi samo, da se umik angleških čet v Grčiji nadaljuje, pri tem pa angleška poročila sama priznavajo, da se vkrčevajo na ladje za Egipt najprej angleške čete, nato pa šele avstralske in novozelandske.

Stockholm, 30. apr. List »Aftonbladet« poroča iz Londona, da so angleške oblasti prepovedale do nadaljnjega objavljati nova poročila o vojaškem položaju v Grčiji.

Nemška sodba o Suderosovem govoru

Berlin, 30. apr. d. Nemški tisk se bavi z zadnjim govorom Suderosa, predsednika grške vlade, ter pravi, da njegova izjavljanja

niso v skladu z dejanskim stanjem. »Völkischer Beobachter« pravi, da se je Suderos pokazal sposobnega, da žrtvuje še tisoče in tisoče svojih rojakov. Ta govor je bil plod bojne domišljije in Grki bi se morali osvoboditi sličnega parasita. »Börsenzeitung« piše, da je Kreta za Suderosa še srečen otok, ker se ni pod streljo sovražnih divizij, pred katerimi bi Suderos najrajši zbežal. Suderos izjavlja svoje prepričanje, da se bo kmalu vrnil v Atene, toda slično prepričanje ni nič novega, kajti tudi drugi državni in bili prepričani, da se bodo kmalu vrnili v Varšavo, Oslo, Haag, Bruselj, Pariz in Beograd. Atene ne pričakuje več Anglije, marveč nove Evrope.

Usoda avstralskih čet v Grčiji

Berlin, 30. apr. d. Namestnik avstralskega ministrskega predsednika je v parlamentu izjavil, da v Grčiji, ni bilo močnega preprečitvi hudih izgub in da se je treba pripraviti na najhujše. To se pravi, da se je samo neznaten del avstralskih čet lahko rešil iz Grčije. Avstralski radio je javil, da so bile ceste in pristanišče v Grčiji neprestano pod točo bomb. Avstralske in novozelandske čete so se dva tedna podnevi bojevale, ponoči pa umikale. S temi ugotovitvami se pripravlja avstralski narod na izgubo čet v Grčiji. Zanimivo je, da se govori le o Avstralskih in Novozelandskih.

1. maj v Nemčiji

Berlin, 30. apr. d. Uradno javljajo, da za jutrišnji državni praznik 1. maja v Nemčiji ne bodo izobešene zastave.

Reka Tisa poplavlja

Budimpešta, 30. apr. s. Po vesteh iz severne Madžarske je nastala nevarnost, da se bo velika reka Tisa razlila čez bregove. Nevarnost poplavl grozi obsežnim predelom srednje Madžarske.

Turčija in grški poraz

Skrbi zaradi varnosti plovbe v vzhodnem Sredozemlju

Carigrad, 30. apr. d. Izredno hitra zasedba Balkana je še vedno predmet pažnje turškega tiska. »Tašviri Efkiar« pravi, da si nihče ni mogel predstavljati, da bodo Nemci po zasedbi Balkana osvojili tudi otoke Egejskega morja. Od angleškega trodovja je treba zahtevati protukrepev, ker bi sicer Nemci ne onemogočili samo vse plovbe v turških ožinah, ampak tudi v vsem vzhodnem Sredozemlju.

List »Džumhuriyet« se pritožuje nad počasnostjo ameriške pomoči, vendar pa re ne čudi nad tem, kajti tudi Anglija in Francija sta v poteku svojega vojevanja pokazali izredno počasnost. List naglašja, da je vzrok za to v različnosti vladnih sistemov. Na eni strani se sprejeti sklepi takoj energično izvršujejo pod nadzorom močne centralne vlade, na drugi strani pa so prisiljeni, da že sklenjene ukrepe predlagajo v odobritev različnim skupščinam, ki morajo nato še javno mnenje pridobiti za ukrepe.

Carigrad, 30. aprila. s. Dnevnik »İkdam« ugotavlja, da se je vojna na Balkanu končala s popolnim porazom Anglije in obžaluje, ker je Velika Britanija poslala Grčiji tako šibko pomoč. »Jeni Saba« se bavi z zadnjim govorom min. predsednika Churchill, zlasti z odstavkom, ki se tiče dogovorkov na Balkanu, ter podčrta, da bi Churchill ne smel svoje pozornosti omejiti samo na angleško javno mnenje, marveč bi moral upoštevati tudi svoje prijatelje in zaveznike, ki so jim zapustile njegove be-

sede o slabotni britanski pomoči mučen vtis. Isti list pripominja, da je Anglija dala jamstvo Grčiji pred dvema letoma, in piše, da je imela dovolj časa, da bi pošte- no izpolnila svoje obveznosti. List, ki je anglofilsko usmerjen zaključuje, da angleško zadržanje v Grčiji ni vredno veilkega naroda.

Evakuacija obmejnih turških krajev

Carigrad, 30. apr. Vlada je izdelala spiske in izgotovila načrt za izpraznitev prebivalstva okoliž v Odrinu, Pikeareli in Rodosta. Odvoz prebivalstva v Anatolijo se bo izvršil, čim bo gotova delna izpraznitev Carigrada.

Bolgarija za sodelovanje s Turčijo

Sofija, 30. apr. s. Vesti iz Carigrada in Ankare potrjujejo, da so politični in vojaški dogodki na evropskem jugovzhodu, ki so sledili protiangelski križarski vojni, započeli na tem področju od Italije 28. oktobra preteklega leta, sedaj glavni predmet najresnejše presoje turških političnih krogov. V Sofiji politični prosti poudarjajo, da bi Bolgari morebitni razvoj političnega in gospodarskega sodelovanja med Turčijo in balkanskimi deželami sprejeli iskreno in ugodno.

Odpor proti vstopu Amerike v vojno

Poziv senatorja Wheelerja Rooseveltu

New York, 30. apr. d. V okviru govorniške kampanje, ki jo je podvzel po državah Zapada in Srednjega Zapada, je imel senator Wheeler govor, v katerem se je obrnil naravnost na predsednika Roosevelta. Med splošnim odobravanjem navdušene množice ga je pozval, naj vendar zaupa svojemu ljudstvu in naj točno objavi svoje izjave o nemejenih pomoči ter o pomorski patrni službi na sedmih svetovnih oceani. Wheeler je vprašal Roosevelta, ali hoče voditi nenapovedano vojno in ali je pripravljen prelomiti svojo volilno obljubo, v kateri je dejal, da ameriškega naroda ne bo dovedel do vojne. Ameriški narod pričakuje zagotovila predsednika, da ne bodo odposlani nobeni konvoji. Dopisnik »Journal American« George Brown imenuje ta govor kot najstresnejši, kar jih je senator Wheeler sploh kdaj imel.

Lindberghova ostavka sprejeta

New York, 30. apr. ir. Ameriški tisk še nadalje neugodno presoja posledice, ki jih je izvajal polkovnik Lindbergh radi Rooseveltovih zalitev. Lista očitajo prezidentu izredno neolajšno postopanje, ko je prišel proglasi za izdajalca domovine vsakogar, ki ni njegovega mnenja. Medtem je vojno ministertvo objavilo, da je bila Lindberghova ostavka sprejeta.

New York, 30. aprila. sr. Ostavka Lindberghova je povzročila globok vtis v vsej državi in politični krogi se boje, da bo zadeva napravila razkol v mišljenju ameriške javnosti. Tisk posveča dolge članke temu vprašanju, objavlja življenjepisne po-

datke slavnega letalca. Nekateri listi tudi poudarjajo, da je ravnanje Lindberghovo naletelo v vsem ljudstvu na odobravanje. Uradni listi in intervencionistična glasila ne obsojajo polkovnika Lindbergha, če pa ga grajajo, dodajajo ostro kritiko na račun predsednika Roosevelta. »New York Tribune« piše, da je treba priznati, da je predsednik države napravil svojo prvo pogreško. Isti list dodaja, da kaže Rooseveltova tendenca, ki zavzema sovražno zadržanje proti Lindberghu slabost, kakršne dosedaj še ni pokazal noben ameriški predsednik.

Onemogočeno zborovanje Rooseveltove žene

Los Angeles, 30. apr. ir. Soprog Roosevelta je včeraj popoldne govorila na nekem zborovanju, ki so ga priredili v prostorih glasbenega društva v Los Angelesu. Na zborovanje pa je prišlo tudi mnogo ljudi, ki so proti temu, da bi se Zedinjene države zapletle v vojno. Sredi govora prezidentove soproge so pričeli glasno in vihrano demonstirati. Prireditelji so bili prisiljeni pozvati na pomoč policijo. Zborovanje so morali prekiniti.

Ameriška patrolna služba na morju

Washington, 30. apr. d. Šef ameriškega mornariškega štaba admiral Stark je izjavil včeraj, da »opravljajo ameriške vojne ladje patrolno službo ponekod do 2000 milj od ameriške obale, v glavnem pa do sredine Atlantika.

Japanonska za zboljšanje odnosov z Ameriko

Možnost mirne ureditve problemov Tihega oceana

New York, 30. apr. d. Dopisnik agencije »United Press« Thompson poroča iz Tokia, da je Japonska močno zainteresirana na tem, da bi se zboljšali njeni odnosi do Zedinjenih držav, dasi doslej še ni znano, na kak način in po kakem potu bi se to lahko doseglo. Japonski uradni krogi so mislili, da bodo japonska namigavanja izvalila ameriški vladi določene predloge, toda to se doslej še ni zgodilo. Iz zasebnih virov se je izvedelo, da je Macuoka pripravljen

potovati v Washington, če bi lahko z gotovostjo računal z diplomatskim uspehom in če bi se vprašanje Tihega oceana razvilo za Japonsko nekoliko ugodneje. Kakor poročajo, je japonsko vladno zelo ohrabril poročilo japonskega poslanika v Washingtonu, da so Zedinjene države za sedaj v prvi vrsti zainteresirane v Evropi. Zato se njemu zdi rešitev vprašanja Tihega oceana zelo verjetna.

Omejitve v tranzitu preko ruskega ozemlja

Moskva, 30. apr. d. V aprilski številki glasila narodnega komisariata za zunanjo trgovino »Dnješnaja trgovlja« je objavljeno na naredba z dne 18. marca o tranzitu inozemskega blaga preko sovjetskih tal. Po tej naredbi se smejo odpremljati preko ozemlja Sovjetske zveze samo blago, za katero je izdano posebno tranzitno dovoljenje, dopuščeno pa ni tranzit orožja, municije, vojaške opreme, letal in njih delov ter strojev, ki služijo za izdelavo orožja, municije, letal, eksploziv, učinkovitih strojev ter tako blaga, čigar uvoz je v Sovjetsko zvezo sploh prepovedan.

Potopljena parnika

Berlin, 30. apr. s. Nemški torpedni čoln je potopil včeraj 2 parnika s skupno 6000 tonami, neki drugi pa ladjo s 3500 tonami. Oba čolna sta napadla ladji, ko sta bili še v močno zaščitenem angleškem konvoju.

Žrtve vojne na morju

Lizbona, 30. apr. Semkaj je prispelo na nekem portugalskem parniku 21 brodolomcev z neke angleške ladje, ki je bila potopljena na Atlantiku.

Madrid, 30. apr. s. 41 brodolomcev z angleškega tovornega parnika »Aurillac« (4 tisoč ton), ki je bil 20. aprila potopljen na južnem Atlantiku, je prispelo na Madeiro. Neki brodolomec je pripovedoval poročevalcu »Diaria de Noticias«, da je ladjo potopila neka podmornica z dvema torpedoma. Ladja je bila natovljena z industrijskimi surovinami, kavčukom in industrijskimi maščinami.

Popolna zatemnitev Gibraltarja

Berlin, 30. apr. sr. Poročajo, da bo od danes dalje v Gibraltarju po ukazu generala Gorta popolna nočna zatemnitev. Jasno je, da so se pristojne angleške oblasti prepričale, da letalska sila csi sedaj absolutno prevladuje v zraku po vsem Sredozemlju od Kaira do Gibraltarja.

Mussolinijev razglas

Duce, Prvi Maršal Cesarstva, Poveljnik čet, delujočih na vseh frontah, Glasom čl. 15, 17 in 18 teksta vojnega zakona, odobrenega po zgoraj navedenem zakonu; Glasom Kr. zakona 10. junija 1940-XVIII št. 566, ki predpisuje uvedbo vojnega zakona v državno ozemlje;

Ukazuje

Čl. 1. Kdor koli v jugoslovanskem ozemlju, zasedenem po italijanski oboroženi vojni sili, poseduje pod kakršnim koli naslovom strelno orožje oziroma posamezne dele istega, municijo, bombe oziroma druge eksplozivne stvari, strupene ali solzne pline, sable, bajonete in bodala, jih

mora oddati v roku 3 dni po objavi tega razglašja najbližjemu vojaškemu poveljstvu. Kršitelji zapovedi, navedene v predstojem odstavku, se kaznujejo z globo do 2000 lir in z zaporom do enega leta.

Kdor ne izroči strojnih pušk, strelnic, topov ali zbirke orožja, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

Čl. 2. Prestopek, označen v predstojem členu, spada v kompetenco vojaških armadnih sodišč.

Pričujoči razglas stopi v veljavo z dnem objave.

Objava se izvrši potem razglasitve na občinskih deskah zasedenega ozemlja.

Operacijska cona, 14. aprila 1941-XIX.

MUSSOLINI

Odredbe Kr. Civilnega Komisarja

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje.

na podlagi prejšnjih razglasov Poveljništva XI. Armadnega Zbora z dne 15. aprila 1941-XIX, Poveljništva divizije »Isonzo« z dne 12. aprila 1941-XIX, Poveljništva divizije »Re« z dne 16. aprila 1941-XIX, objavljenih v službenem listu Kr. Civilnega Komisarata za zasedeno slovensko ozemlje št. 31 z dne 16. aprila 1941-XIX,

in po sporazumu s pristojnimi vojaškimi poveljniki,

odreja:

Člen 1.

Do nadaljnjih odredbe se dovoljuje promet v mejah ljubljanske občine od 5. do 22.30 ure, na ostale slovenskem ozemlju, zasedenem po italijanski vojski, pa od 5. do 21. ure.

Člen 2.

V ljubljanski občini mora od 22.30 do 5. ure, v ostalih slovenskih krajih, zasedenih po italijanski vojski, pa od 21. do 5. ure vsakdo ostati na svojem domu.

Iz hiše sme samo, kdor ima posebno dovoljenje, izdati od poveljništva Kr. Karabinjerjev.

Člen 3.

Javni obrati se morajo zapirati v ljubljanski občini ob 22. uri, v ostalih slovenskih občinah, zasedenih po italijanski vojski, pa ob 21. uri.

V javnih obratih (kavarnah, barih, resta-

racijah itd.) je prepovedano točiti alkoholne pijače, izvenjski pivo.

Člen 4.

Tudi podnevi ne sme nihče zapustiti kraja svojega stalnega bivališča, če nima posebnega dovolila, ki ga izda Poveljništvo Kr. Karabinjerjev ali krajevno Vojaško Poveljništvo.

Vendar pa zadostuje do 5. maja 1941-XIX za odhajanje iz kraja v kraj s fotografijo opremljena listina o istovetnosti, iz katere sta razvidna poklic prizadete osebe in vzrok, zaradi katerega mora hoditi iz svojega kraja v drugega.

Člen 5.

Promet z avtomobili in zasebnimi motornimi vozili je dovoljen samo s posebnim pooblastilom Kr. Civilnega Komisarata za zasedeno slovensko ozemlje. Dosej od Vojaških Poveljništev izdana pooblastila ostanejo v veljavi. Vsi avtomobili in vsa motorna vozila, ki imajo prometno dovolilo, morajo imeti posebno spoznavno tablico.

Člen 6.

Kršilci te naredbe se pripravi in izroči pristojnemu vojaškemu sodišču, obratna dovolila se odvzamejo, motorna vozila pa zaplenijo.

Ta naredba stopi takoj v veljavo.

Ljubljana, dne 29. aprila 1941-XIX.

Kr. Civilni Komisar za zasedeno slovensko ozemlje

EMILIO GRAZIOLI

Organizacija ljubljanskega urada Agencije Stefani

Ljubljana, 30. aprila.

Da bi se na slovenskem ozemlju, ki so ga zasedle Oborožene Sile, organizirala nova informacijska služba, je Kr. Civilni Komisar glede na to, da je prenehala delovati bivša agencija Avala, že od vsega početka svojega delovanja zainteresiral Ministrstvo za ljudsko kulturo in Predsednika Agencije Stefani, da bi se omrežje italijanske novinarske službe razširilo tudi na Ljubljano. Senator Morgagni je takoj odredil preložitve posebnega poročevalca Agencije z Julijske Fronte v Ljubljano in mu je poveril nalogo, da takoj poskrbi za organizacijo in delovanje ljubljanskega urada Agencije. Tako je bila omogočena popolna poročevalska služba političnega, finančnega in trgovskega značaja iz Italije in tujine, tako da je ozemlje, ki so ga zasedle italijanske čete, tudi na področju informacij spet povezano z ostalim svetom. Organizacija krajevnega urada Agencije Stefani se naglo izpolnjuje tudi glede na tehnično aparaturu, tako da bo urad v najkrajšem času popolnoma sposoben za redno delovanje.

Civilni Komisar v Črni gori prevzel oblast

Cetinje, 30. aprila. Ir. Kr. Civilni Komisar minister Mazzolini je v okviru posebne svečanosti prevzel oblast v Črni gori. Ob tej priliki so mu velike množice ljudstva priredile viharne ovacije. Armijski general je novemu Komisarju v imenu vojaških oblasti predal civilno oblast v deželi. Svečanosti sta prisostvovala tudi pravoslavni mitropolit in bivši minister Popović. Oba dostojanstvenika sta izrazila svoje tople simpatije za fašistično Italijo in svoje občudovanje italijanskih oboroženih sil.

Položaj Portugalske

Lizbona, 30. aprila. S. Vsa Portugalska je včeraj praznovala rojstni dan predsednika ministrskega sveta Salazarja. V Lizboni mu je velikanska množica ljudi na zgodovinskem trgovskem trgu priredila nepisne ovacije. Predsednik vlade je imel govor, v katerem je med drugim opozoril na sedanji mednarodni položaj. Dejal je, da se Portugalski ni treba ničesar bati. Le malo bojanih je utemeljenih, a ogromna večina jih izvira iz nenapete in zle fantazije, proti katerim se je treba boriti z vsemi sredstvi. Poudaril je, da ve, da ni naroda, ki ne bi pripoznal nacionalnih časti in ne priznaval neodvisnosti in teritorialne integralnosti; nihče tudi nima namena izpodkopavati portugalskega miru.

Hrvatski ustaši ob Drini

Zagreb, 30. apr. (d) Hrvatske čete so zasedle Drino kot bodočo mejo hrvatske države nasproti Srbiji. V pokrajini, posebno v Slavoniji, so oblasti zapre večje število četnikov. Pri prodiranju hrvatskih četnikov do Drine je baje prišlo na več mestih do hudih spopadov med Hrvati in Srbi. Govorice vedo povedati o nekoliko stotinah mrtvih.

Včerašnji tržni dan

Razmere na živilskem trgu so se včeraj v znatni meri zboljšale. Vreme sicer še vedno nagaja in onemogoča rast zelenjave, vendar so je mogle kmetice pripeljati precejšnjo količino. Zaradi slabega vremena in pretrganih prometnih zvez nastalo vrzel pa v veliki meri izpolnjuje zelo lepa, dobra in sveža italijanska zelenjava. Dovažajo jo v velikih tovarnih avtomobilih iz Trsta in sončne Gorice naravnost na trg. Največ se je dalo dobiti velike listnate špinace iz ljubljanskih vrtov in gred. Veljaja je po 12 din kilogram. Malo manj je bilo špinatov s stebelci po 10 din kg. Kmetice iz bližnje in daljnj ljubljanske okolice so navozile na trg mnogo več blaga kakor pa Trnovčanke in Krakovčanke, tako da so njihove stojnice povsem pokrile dočeni del Vodnikovega trga na strani bivše Mahrove hiše. Zaradi neugodnega vremena in neprikladnega časa je bilo seveda razmeroma malo solate berivke po prilicni visoki ceni do 20 din kg. Velika količina motovilov je bila naprodaj po kakovosti od 12 do 16 din kilogram. Zeleni vrtni otrebljeni radič je veljal 18 din, navadni po 10 in reči po 6 din kg. Nasprotno od prejšnjih tržnih dni je bilo včeraj naprodaj veliko lepega krompirja po 2,25 do 2,75 din kg po kakovosti. Precej je bilo fižola v stročju, potem nekaj zeljnatih glav, kislega zelja in kisle repe. Jajca so bila po 7 do 8 komadov za kovača po kakovosti.

Mešna občina je prodajala včeraj v zgodnjih jutrnjih urah v dveh, pozneje v treh paviljoni. Naval iz prejšnjih dni je znatno popustil. Naprodaj je bil krompir, fižol, kaša, jesprenj. V začetku je zavel med gospodinjami poplah, ker se je raznesla vest, da je znanjalko masti. V resnici pa je imela mešna občina še veliko v zalogi in je vsako tozadevno razburjenje odveč.

Sestrico je ustrelil

Podnart, 30. aprila. Zdaj, ko je vojna vihra komaj prešla naše kraje, je za nesreče z orožjem in razstrelivom brez primere več priložnosti kakor kdajkoli. Listi iz dneva v dan poročajo o neizgledih, pa tudi o velikih nesrečah, a kakor vse kaže, številni primeri žrtve ne zadoščajo, da bi se pbevalstvo in posebej še mladina pričela malo več previdnosti.

Tudi pri nas sta vojaško orožje in municija, ki ležita zavržena po samotnih, manj dostopnih krajih, terjala mlado življenje. Komaj 16-letni železničarjev sin Vinko Lotrič z Zgornje Dobrave je pod neko skalo našel puško in jo prinesel domov. Puška je bila nabita, in ko jo je, nevede rokovanja z orožjem, ogledoval od vseh strani, se je strel iznenada sprožil in zadel njegovo 12-letno sestro Franco, da se je zgrudila smrtno ranjena in je na mestu izkrevavela.

Vsa soska iskreno pomiluje rodbino, ki je na tako tragičen način izgubila svoj edinko.

Poklonitev grenadirskega regimenta italijanskim vojakom, ki so umrli v zaporu med svetovno vojno

Ljubljana, 30. aprila

Včeraj dopoldne je korakal po mestu prvi polk sardinskih grenadirjev. Z godbo na čelu je krenil po Poljanski cesti mimo Škofije, čez Marijin trg po Prešernovi ulici ter Dunajski in Linhartovi cesti na pokopališče k Sv. Križu. Prebivalstvo je stalo ob vseh teh cestah in ulicah v špalirju in gledalo dobro opremljene italijanske vojake, kako so strumno korakali po mestu. Pred godbo so korakali trobentači in fanfari, za njimi velika skupina bobnarjev, potem pa so sledili drugi godbeniki, ki so ves čas igrali učinkovite koračnice. Godbenikom je sledil krepak zastavonoša s staro polkovno zastavo, ki je spremljala polk na

vseh bojnih pohodih. Sledile so čete vojakov v čeladah in s puškami na ramah.

Pred pokopališčem se je polk ustavil. Na italijansko pokopališče, kjer počivajo italijanski vojski in ujetniki iz svetovne vojne, je odšlo poveljstvo polka z godbo in dvema bataljonoma. Poveljnik je položil pred spomenik žrtve svetovne vojne krasen venec in godba je zaigrala žalostinko. Po lepi počastitvi spomina v naši zemlji pokopanih italijanskih žrtve svetovne vojne se je prvi polk sardinskih grenadirjev vrnil v vojašnico. Tudi na povratku je bilo italijansko vojaštvo deležno splošnega zanimanja prebivalcev našega mesta.

Gospodarstvo

Vse naše stremljenje mora iti za tem, da obnovimo in dvignemo produkcijo

V dobah velikih preokretov, ko so pogosto proizvodnje in trgovinskega prometa na mah spremenijo, je življenjske važnosti, da se gospodarstvo čim prej znajde v novih razmerah in se jim čim prej prilagodi. Naše stremljenje mora iti za tem, da čim prej obnovimo našo produkcijo in da zlasti izkoristimo nove možnosti produkcije, ki se nam nudijo. Naše gospodarstvo se mora v marsikaterem pogledu preorientirati: poiskati moramo nova pota in vse naše sklepe in ukrepe prilagoditi spremenjenim razmeram. Pri tem se moramo opirati na stvarna spoznanja in se otresti tradicionalne ali čustvene usmerjenosti, ki nam ne sme kaliti pogledov na stvarnost. Za marsikoga preorientacija ne bo lahka, zlasti za one, ki je doslej vodil svoje posle po izkušeni uglati poti in se je naenkrat znašel pred docela novo situacijo.

Naše prizadevanje mora zlasti v novih razmerah sloneti na spoznanju, da izvirajo vse materialne vrednote zgolj iz produkcije in dela. Zato ne smemo gledati na gospodarstva vprašanja zgolj s stališča denarja in denarnih dohodkov. Zavedati se moramo, da živi narod kakor tudi vsak posameznik od skupnosti produkcije in ne od denarja, ki je le poslednik med produkcijo in konsumom. Samo višina proizvedenih dobrin in storjenih produktivnih uslug je odločilna za življenjski standard naroda in le povečanje produkcije lahko prinese celoti zboljšanje življenja in večjo kupno moč. Res je, da lahko posameznik zlasti v neurejenih razmerah tudi z neproduktivnim delom doseže materialne uspehe, toda te uspehe doseže le na škodo naroda in splošnosti. Narod kot celota ne more trajno več konsumirati kakor producira. Konsum lahko presega produkcijo le toliko časa, dokler niso potrošene rezerve gospodarstva, uničenje teh rezerv pa prinese občutno oslabeitev produkcijske sposobnosti in pomeni usodopolni korak nazaj.

V marsikateri gospodarski panogi so se pogoj za produkcijo precej spremenili in marsikdo išče izhoda v novih razmerah.

Naša skrb mora iti v sedanjem trenutku za tem, da izkoristimo vsako možnost produkcije in da ob enem ustvarimo nove pogoje za produkcijo ter poiskamo nove možnosti zaposlitve za številne delavljne roke. Nova pota, ki se nam odpirajo, pripadajo tudi marsikatero težavo, ki pa nas ne sme odvračati od načrtov in nam ne sme jemati volje za ustvarjanje. Smotna inicijativnost vsakega posameznika lahko bistveno olajša delo pri reorganizaciji našega gospodarstva. Seveda mora ta inicijativnost vpoštovati poleg danih možnosti predvsem potrebe in koristi splošnosti. Zato nihče ne sme za sebe izkoriščati sedanjih izrednih razmer na škodo splošnosti. Vsakdo mora, če je treba, doprinesiti tudi svojo žrtev. Sprijazniti se moramo z mislijo, da zahteva današnji čas od vsakogar omejitve v življenjskem standardu, dokler nam ne bo uspelo, da obnovimo in dvignemo naše gospodarstvo, kajti življenjski standard naroda je, kakor smo že v uvodu poudarjali, odvisen od višine proizvedenih dobrin in storjenih produktivnih uslug. Je na povečani produkciji more sloneti višji življenjski standard in le večja produktivnost posameznika mora biti osnova za večje dohodke; v nasprotnem primeru se načena substanca in se uničuje s težavo pridobljeno narodno premoženje.

Z vsemi razpoložljivimi sredstvi, s propagando in poukom moramo skrbeti za to, da se dvigne naša kmetijska produkcija, ki se lahko še bistveno poveča, zlasti v onih panogah, kjer se doslej ni mogla primerno razvijati pod pritiskom nižjih cen in konkurence proizvodov z juga. Tu se nam odpirajo velike nove možnosti, ki jih moramo čim prej izkoristiti zlasti z uvedbo sodobnih metod intenzivnega izkoriščanja zemlje in z oplenitvijo osnovnih kmetijskih proizvodov. Na tem področju se odpirajo velike naloge zlasti kmetijskemu združenstvu, bodisi pri preskrbi kmetovalcev s potrebnimi pripomočki, kakor tudi pri vnovčenju in predelavanju pridelkov.

Glede na veliko število razpoložljivih de-

lavnih sil je treba vzporedno najti nove možnosti zaposlitve v industriji in obrti. Pri tem moramo posvetiti posebno pozornost našemu lesnemu gospodarstvu in vsem onim strokam, ki se opirajo na lesno kot surovino. V novih razmerah bo naš gozd osnova one produkcijske delavnosti, kjer bomo lahko dosegli produkcijske presežke, ki jih bomo lahko zamenjali za potrebne surovine in uvožno blago. Stremeti bomo morali za tem, da naš les v čim večji meri predelamo v finalne proizvode. Tudi naša trgovina bo morala izvršiti velike nove naloge, ki niso lahke. Poiskati bo morala nove prometne in kupcijske zveze, tako za prodajo naših proizvodov, kakor tudi za našo oskrbo s potrebnimi surovinami in izdelki.

V zvezi z velikimi nalogami, ki nas čakajo, moramo končno opozoriti tudi na velik pomen štednje, ki je danes bolj važna, kakor koli prej, zlasti ker obstoja nevarnost, da bodo mnogi v prihodnji dobi potrošili svoje prejšnje prihranke. To nam nalaga dolžnost, da razpoložljiva sredstva in prihranke v prvi vrsti rezerviramo za ustvaritev onih novih produkcijskih naprav in produkcijskih sredstev, ki bodo potrebna, da se ustvarijo nove možnosti zaposlitve in dela.

Položaj v naši lesni stroki

V vrstah naših lesnih industrijev in trgovcev je opaziti veliko zanimanje za nove poslovne možnosti in za takojšnjo obnovo in razširjenje dela v podjetjih. Vse kaže, da bodo posli v tej stroki naglo oživeli, čim se uredijo zlasti prometne razmere. Zato so v vrstah lesnih industrijev in trgovcev z zadovoljstvom vzeli na znanje prizadevanje Kr. Civilnega Komisarata, da se čim prej vzpostavi prometne zveze in uredijo komunikacijske naprave. Trenotno se odpira možnost izvoza lesa in lesnih proizvodov na Reko in Sušak v promet z Italijo, kakor tudi na Split v promet z Albanijo. Pričakovati je, da bodo čim prej odstranjene še obstoječe ovire, zlasti v pogledu likvidnosti razpoložljivih denarnih sredstev. Glede na moratorij mnogi podjetniki nimajo trenutno potrebnih sredstev za obratovanje. Pričakujejo pa znatne zneske iz starega italijansko-jugoslovanskega klirinskega računa, ki bodo bistveno pripomogli, da se zopet vzpostavi ali razširi delo v obratih, čim bo vprašanje izplačila že nakazanih zneskov urejeno. Kakor je znano, je obstojal v prejšnjem italijansko-jugoslovanskem kliringu saldo terjatve, zaradi katerega so morali naši lesni izvozniki čakati na vrstni red izplačila. Posli bodo tudi bistveno oživeli, čim bo znova vzpostavljen medkrajni telefonski promet, zlasti pa, ko bo urejeno vprašanje denarnih nakazil med posameznimi deli bivše Jugoslavije. Naše lesno gospodarstvo ima zlasti na Hrvatskem številne odjemalce in tudi precejšnje terjatve, seveda pa tudi obveznosti. Z vzpostavitvijo nakazilnega prometa se bo položaj v naši lesni stroki takoj bistveno zboljšal.

Gospodarske vesti

== Zbirajmo kosti! V zadnjem letu je pri nas nastalo občutno pomanjkanje fosfatnih gnojil, ker je zaradi vojne zastal uvoz surovih fosfatov iz prekomorskih dežel. Kot edini nadomestek za fosfatna gnojila nam ostane kostna moka. Ker se dajo iz kosti pridobivati tudi druge važne surovine, zlasti maščobe za izdelovanje mila, bo Akcijska družba za kemično industrijo v Ljubljani organizirala zbiranje kosti. Malokomu je znano, kaj vse se lahko pridobiva iz kosti. Predvsem je tu omeniti klet, ki je neobhodno potreben v mizarstvu, kakor tudi v papirni in kartonažni industriji. Kostno olje je odlična surovina za izdelovanje mila, uporablja pa se tudi za razne izolacije, za izdelovanje lakov, voščil za čevlje in za številne druge namene. Predvsem pa služi kostna moka kot odlično fosfatno gnojilo. Zato je pozdraviti iniciativo Akcijske družbe za kemično industrijo, da organizira zbiranje kosti, kar ne bo koristilo samo podjetju, temveč vsemu gospodarstvu.

Ukinitev splošnega moratorija

Ljubljana, 30. apr. (Stefani). Pred imenovanjem Kr. Civilnega Komisarja so lokalne oblasti odredile splošni moratorij plačil z nekaterimi omejitvami izjemami ter s tem zaustavile gospodarsko življenje v od nas zasedenih deželah. Kr. Civilni Komisar je zaradi oživljenja domačega gospodarstva in pa zato, da bi dal prebivalstvu občutek reda in stalnosti novega položaja, potem ko je na več sestankih s predstavniki finančnih, industrijskih, trgovskih in poljedelskih krogov tega okrožja proučil sedanji položaj ter pogoje za gospodarsko obnovo, izdal naredbo te-le glavne vsebine:

1. Splošni moratorij preneha z dnem 5. maja, medtem ko ostane do 15. maja omejeni bančni in zavarovalni moratorij za dvig zaupnih polgov pri kreditnih zavodih, vloženih pred 15. aprilom 1941 za plačilo zneskov, izvirajočih iz pogodb za živ-

ljenjsko zavarovanje za odkup polic in dotikov na iste.

2. Izvzeti so iz moratorija plačila mezd, rent in alimentacijskih nakazil, najemnine, vobče plačila pretežno socialnega interesa, katere si budi zapadlosti ter dvigi, izvedeni v bankah po naši zasedbi.

3. Tudi bančni moratorij se omejuje na potrebe za vlagatelje, da morejo razpolagati z zneski, ki služijo neposrednim potrebščinam in so zato dovoljeni dvigi do gotovega iznosa, nadalje z zneski, potrebnimi za plačila, ki niso podrejena moratoriju.

Te odredbe so bile sprejete s splošnim zadovoljstvom od javnosti in od interese, katerih zastopniki so zaprosili za sprejem pri Kr. Civilnem Komisarju, da mu izrazijo svojo zahvalo za ta ukrep, ki ovažuje najnujnejše gospodarske potrebščine zasedenega ozemlja.

1. maj – normalen delovni dan

Kr. Civilni Komisarijat za zasedeno slovensko ozemlje obvešča, da je jutri, prvega maja, normalen delovni dan za vse javne, privatne in strokovne urade,

za vse industrijske, trgovske in kmetijske ustanove. Normalni delovni čas se mora zaradi tega izvajati povsod brez razlike.

Kmečke množice proslavljajo zmago Italijanskega Orožja

Rim, 30. apr. s. Včeraj se je sestel v palači »Margherita« Nacionalni Svet Nacionalne fašistične Federacije Lastnikov in Najemnikov, neposrednih obdelovalcev zemlje. Po otvoritvi se je s pozdravom Duceju je predsednik Federacije, Nacionalni svetnik Ussai proslavil zmagovitvi napor italijanskih Oboroženih Sil ter delež kmečkih sil na zmagi, tako na raznih vojnih bojiščih kakor na notranjem bojišču. Nato je poročal o delovanju Federacije, tako na področju sindikalne podporne akcije kakor

na gospodarskem področju. Obširne razprave so se udeležili vsi člani Sveta, ki so se posebej razpravljali o potrebi ustanovitve podporne organizacije za neposredne obdelovalce zemlje, o najemniških odnosih ter o raznih gospodarskih problemih, ki se tičejo te kategorije v tem trenutku. Vsi so končno izrazili hvalačnost in popočno vdanost širokih kmečkih množic Duceju ter navdušenje za končno zmago Italijanskega Orožja. Seja se je zaključila s pozdravom Duceju.

Poklonitev rumunskega poslanika na grobu Italijanskih Kraljev

Rim, 30. apr. s. Ekse. Bazilij Grigorca, novi opolnomočeni minister Rumunije pri Kvirinalu se je v spremstvu vojaških atašejev poslanstva ter funkcionarjev zunanje-ga ministrstva včeraj zjutraj poklonil na

grobu Italijanskih Kraljev v Pantheonu, na grobu Neznanege Junaka v Vittoriano ter pred spomenikom Padlim Fašistom na Campidogliu. Povsod je položil lovorjeve vence.

Nove ministrske odredbe

Rim, 30. apr. s. »Gazzetta Ufficiale« objavlja ministrske dekrete z določbami o ureditvi delovnega časa v poljedelstvu, v železarnah, metalurški in mehanični industriji ter z nadaljnjimi določbami o preskrbi vina za Oborožene Sile, o prijavah in izročitvi surove in mehke gume.

Blokiranje kositra in nikla ter njiju zlitin

Rim, 30. apr. s. Državni Podtajnik za vojno industrijo poroča, da so v smislu Ducejevega dekreta, objavljenega 26. aprila v »Gazzetta Ufficiale« blokirani kositer, nikel in njih zlitine ter proizvodi, ki vsebujejo te kovine. Do 11. maja t. l. bodo

morali izvršiti prijave vsi lastniki teh kovin, javne uprave, zavodi, trgovska in industrijska podjetja ter zasebniki, in sicer na Državnega Podtajnika, Rim (Roma), Via Sallustiana 53. Tvrde, zavodi, trgovska in industrijska podjetja, bodisi da so pomembnega značaja ali ne, se morajo poslužiti v ta namen posebnih obrazcev, ki so brezplačno na razpolago pri Prefekturi ter pri medpokrajinskih zastopstvih Podtajništva.

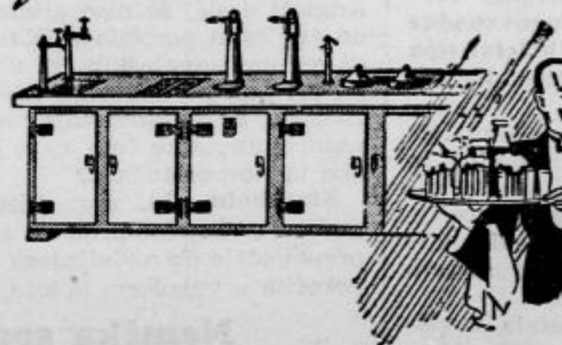
Župan iz Reggio Emilia za dalmatinska mesta

Reggio Emilia, 30. aprila. s. Župan mesta Reggio Emilia, ki se ponasa kot rojstno mesto italijanske trobojnice, je danes poslal zelo lepo pismo Civilnemu Komisarju za Dalmacijo, v katerem najprej omenja velik in živ delež mesta Reggio Emilia v vseh časih in v vseh pokreth za osvoboditev Dalmacije, nakar prosi za visoko čast, da bi smel pokloniti italijansko zastavo mestom Split, Trogir, Dubrovnik, Kotor, Rab, Kurčola in Šibenik.

Bodimo discipliniran in trezni!

FRANZ JOSEF GRENCICA
REG. S. BR. 22395 D. 18.11.1940 S.

GOLDNERJEVI
gostilničarski aparati



BRAČA GOLDNER • Beograd - Rakovica
UTEMELJENO 1906 • ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

56-334

Il Bando del Duce

Il Duce, Primo Maresciallo dell'Impero, Comandante delle truppe operanti su tutte le fronti,

Visto l'articolo 6 del R. Decreto 8 luglio 1938-XVI, n. 1415;

Visti gli articoli 15, 17 e 18 del testo della legge di guerra, approvato con il R. Decreto suindicato;

Visto il R. Decreto 10 giugno 1940-XVIII n. 566, che ordina l'applicazione della legge di guerra nei territori dello Stato;

ordina:

Art. 1. Chiunque, nel territorio jugoslavo occupato dalle Forze Armate Italiane, detiene a qualsiasi titolo armi da fuoco o parte di esse, munizioni, bombe o altri ordigni esplosivi, asfissianti o lagrimogeni, sciahole, baionette o pugnali deve consegnarli, entro 3 giorni dalla pubblicazione di questo bando, al più vicino Comando Militare.

I trasgressori all'obbligo preveduto dal comma precedente sono puniti con l'ammenda sino a Lire 2000 e con l'arresto fino ad un anno.

Se trattasi di omessa consegna di fucili mitragliatori, mitragliatrici, cannoni, ovvero se trattasi di raccolta di armi non versate si applica la reclusione da uno a dieci anni.

Art. 2. Il reato preveduto dall'articolo precedente è devoluto alla competenza dei Tribunali Militari di Armata.

Il presente bando entra in vigore dal giorno della sua pubblicazione.

La pubblicazione è eseguita mediante affissione negli albi dei Comuni del territorio occupato.

Zona delle operazioni, 14 aprile 1941-XIX
MUSSOLINI

Ordinanze del R. Commissario Civile

Il R. Commissario Civile per i territori sloveni occupati,

visti i precedenti bandi del Comando dell'11. Corpo d'Armata in data 15 aprile 1941-XIX, del Comando Divisione «Sonzo» in data 12 aprile 1941-XIX, del Comando Divisione «Re» in data 16 aprile 1941-XIX, pubblicati nel Bollettino Ufficiale del R. Commissariato Civile per i territori sloveni occupati, n. 31 del 16 aprile 1941-XIX,

presi accordi con i competenti Comandi militari,

ordina:

Art. 1.

Fino a nuova disposizione la circolazione è permessa entro i limiti del Comune di Lubiana dalle ore 5 alle 22.30 e negli altri territori sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane dalle ore 5 alle 21.

Art. 2.

Dalle ore 22.30 alle 5 nel Comune di Lubiana, e dalle ore 21 alle 5 nelle altre località slovene occupate dalle Forze Armate Italiane, tutti dovranno rimanere nelle proprie case.

Potranno circolare esclusivamente coloro che siano muniti di speciale salvacondotto rilasciato dai Comandi dei RR. CC.

Art. 3.

Gli esercizi pubblici dovranno chiudere nel Comune di Lubiana alle ore 23, negli altri Comuni sloveni occupati dalle Forze Armate Italiane alle ore 21.

E' vietata la somministrazione, negli esercizi pubblici (caffè, bar, ristoranti ecc.) di bevande alcoliche, fatta eccezione per la birra.

La cessazione della moratoria generale

Lubiana, 29. aprile. (Stefani) Precedentemente alla nomina del Commissario Civile le autorità locali avevano stabilito la moratoria generale dei pagamenti con taluni limiti eccezionali paralizzando così l'attività economica dei paesi da noi occupati. Il Commissario Civile nell'intento di attivare l'economia locale e di dare alle popolazioni la sensazione dell'ordine e della stabilità della nuova situazione, dopo aver esaminato in alcune riunioni con gli esponenti dei ceti finanziari, industriali, commerciali e agricoli della regione la situazione presente e le condizioni per la ripresa economica, ha emanato un'ordinanza che si fonda sui seguenti capisaldi:

1° La moratoria generale cessa a partire dal 5 maggio, mentre è mantenuta fino al 15 maggio una limitata moratoria bancaria ed assicurativa per il ritiro dei depositi fiduciari presso gli Istituti di Credito, costituiti anteriormente al 15 aprile 1941 sul pagamento dei capitali dei contratti di assicurazione.

Il primo maggio — giorno di lavoro

Il R. Commissario Civile per il territorio sloveno occupato rende noto che il giorno di primo maggio sia da considerarsi come giornata normale di lavoro per tutti gli uffici pubblici, privati e quelli delle varie categorie, in tutti gli stabilimenti industriali, commerciali e agricoli.

Il tempo normale di lavoro dev'essere perciò rispettato dappertutto e senza eccezioni.

Le masse rurali esaltano la vittoria delle Armi Italiane

Roma, 30 aprile. s. Si è riunito ieri a Palazzo Margherita il Consiglio Nazionale della Federazione Nazionale Fascista dei Proprietari e Affittuari, coltivatori diretti. Aperta la seduta con il saluto al Duce, il presidente della Federazione, Cons. Naz. Ussai ha esaltato il vittorioso sforzo delle Armi Italiane ed il contributo dato dalle forze rurali alla vittoria così vari fronti della guerra come sul fronte interno. Ha quindi riferito sull'attività svolta dalla Federazione sia nel campo sindacale assistenziale che in quello economico. All'ampia

discussione hanno partecipato tutti i componenti del Consiglio, che si sono particolarmente intrattenuti sulla necessità di costituire un ente assistenziale per i coltivatori diretti, sui rapporti di affitto e sui vari problemi economici interessanti la categoria in questo particolare momento. Tutti poi hanno detto la riconoscenza e la assoluta dedizione al Duce delle grandi masse contadine e l'entusiasmo per la sicura vittoria delle Armi Italiane. La seduta si è chiusa con il saluto al Duce.

L'omaggio del Ministro di Romania alle tombe dei Reali d'Italia

Roma, 30 apr. s. L'Ecc. Basilio Grigorec, nuovo ministro plenipotenziario di Romania presso il Quirinale, accompagnato dagli addetti militari della legazione e da un funzionario del ministero degli esteri,

ieri mattina ha reso omaggio alle tombe dei Reali d'Italia al Pantheon, alla Tomba del Milite Ignoto, al Vittoriano e alla Tomba dei Caduti Fascisti in Campidoglio, depnendo corone di alloro.

Nuovi Decreti Ministeriali

Roma, 30 aprile. s. La «Gazzetta Ufficiale» pubblica i decreti ministeriali che dettano norme circa la disciplina dell'orario di lavoro in agricoltura, la disciplina dell'orario di lavoro nelle aziende siderurgiche, metallurgiche e meccaniche, l'approvigionamento del vino occorrente alle FF. AA., la denuncia e consegna della gomma greggia e del lattice di gomma.

Il blocco dello stagno, del nichel e delle loro leghe

Roma, 30 aprile (Stefani). Il Sottosegretario di Stato per la fabbricazione di guerra comunica: Ai sensi del decreto del Duce pubblicato il 26 aprile nella «Gazzetta Ufficiale» sono bloccati lo stagno, il nichel e le loro leghe nonché i manufatti che contengono tali metalli. Entrando il 1° maggio p. v. dovranno effettuarsi le denunce da tutti i detentori, amministrazioni pubbliche, stabilimenti, aziende commer-

ciali e industriali, privati cittadini, al Sottosegretario in via Sallustiana 53, Roma. Le ditte, stabilimenti, aziende commerciali e industriali, ausiliarie o non, devono avvalersi di speciali moduli che si trovano in distribuzione gratuita presso la Prefettura nonché presso le delegazioni interprovinciali del Sottosegretariato.

Il Podestà di Reggio Emilia per le città dalmate

Reggio Emilia, 30 aprile. (Stefani). Il podestà di Reggio Emilia città che si vanta di aver dati i natali al tricolore italiano ha inviato oggi una nobilissima lettera al commissario civile della Dalmazia, nella quale dopo avere rievocato la parte vivissima presa dalla città di Reggio Emilia in tutti i tempi ai movimenti liberatrici della Dalmazia, ha chiesto l'alto onore di poter offrire la bandiera nazionale alle città di Spalato, Traù, Lissa, Ragusa, Cattaro, Arbe, Curzola e Sebenico.

L'omaggio del Reggimento Granatieri ai Soldati italiani in prigionia durante la guerra mondiale

Lubiana, 29 apr. s. Stamane il Reggimento Granatieri di stanza a Lubiana recandosi a rendere cameratesco omaggio ai soldati morti in prigionia durante la guerra mondiale, ha offerto uno spettacolo di perfetto stile militare, sia nella sfilata attraverso il centro cittadino, sia durante il rito al cimitero di guerra.

Le strade erano imbandierate e gremite di pubblico. Preceduto dalla banda e dai tamburi il glorioso Reggimento con alla testa il Comandante ha sfilato dietro la

gloriosa bandiera due volte decorata di medaglia d'oro e una volta d'argento suscitando grandissima ammirazione lungo tutto il percorso. Al cimitero i granatieri si sono schierati davanti al recinto, nel quale sono allineate le tombe dei nostri soldati. Prima dell'inizio della breve cerimonia di omag-

gio, sono giunti anche il Generale Comandante il Corpo d'Armata e il Comandante la Divisione militare. Mentre le truppe presentavano le armi, il colonnello che aveva comandato gli onori ai caduti entrava nel recinto e deponeva una grande corona d'alloro, legata coi fiammanti colori dei granatieri. Davanti alla stella eretta al centro del Campo Santo, mentre veniva deposta la corona, il colonnello salutava i caduti a nome di tutti i suoi granatieri. Questa prima manifestazione militare offerta dalle nostre truppe dopo che l'apprestamento bellico ha raggiunto tutti i suoi obiettivi presentavasi in ordine chiuso in un quadro di potente bellezza.

L'organizzazione dell'Agenzia Stefani a Lubiana

Lubiana, 30 aprile. s. Nell'intento di riorganizzare nelle terre slovene occupate dalle Truppe Italiane i servizi d'informazione venuti a cessare con la scomparsa dello Stato jugoslavo, il Commissario Civile si è preoccupato che l'Agenzia Stefani estendesse immediatamente a Lubiana la rete dei servizi italiani. Il Presidente dell'Agenzia Stefani ha provveduto all'immediata organizzazione per il funzionamento dell'ufficio di Lubiana. Sono stati assicurati tutti i servizi di carattere politico e finanziario.

I territori occupati dalle nostre Truppe sono quindi allacciati anche nel campo delle informazioni all'Italia e al resto del mondo. L'organizzazione dell'ufficio locale dell'Agenzia Stefani va rapidamente perfezionando la sua attrezzatura tecnica in modo da raggiungere quanto prima un grado di completa efficienza.

L'insediamento del Commissario Civile per il Montenegro

Cettigne, 30 aprile. ir. Oggi si è installato tra grandi manifestazioni popolari il R. Commissario Civile per il Montenegro Mazzolini. Grandi masse della popolazione lo hanno accolto. Il Comandante Corpo d'Armata ha trasmesso al nuovo Commissario, in nome dell'autorità militare, i poteri civili del Paese. Alla manifestazione erano presenti anche il metropolita ortodosso e l'ex ministro Popović. I due dignitari hanno espresso le loro calde simpatie per l'Italia Fascista e la loro ammirazione per le Forze Armate Italiane.

Protiangleški odpor v Egipto

Beirut, 30. apr. s. V Egipto razvija vafdistična stranka odlično akcijo pri kairski vladi, da bi izpremenila stališče nasproti vojni. Razen tega poudarjajo voditelji stranke potrebo čimprejnejše odstranitve britanskih vojakov, ki so v Egipto. Angleške vojaške oblasti baje zahtevajo aretacijo voditeljev vafdistične stranke, toda egiptiška vlada je to zahtevo odločno odbila.

Carigrad, 30. apr. d. Po informacijah iz Kaira pogajanja med vafdisti in ostalimi egiptiški strankami o ustanovitvi enotne narodne fronte še niso končana. Vafdisti zahtevajo uvedbo nove ustave v Egipto. Vafdistični zastopniki zaenkrat niti nočejo pristopiti k sejam senata.

Ankara, 30. apr. r. s. V teku manifestacij v Kairi je predsednik vafdistične stranke Nahas paša, ki je eden izmed najbolj priljubljenih mož v Egipto, napadel izredno krepko pogajanje politiko in strategijo. Nahas paša je pojasnil napake angleškega poveljstva in izjavil, da je Anglija s svojo balkansko politiko povzročila veliko cepljenje angleških sil. Da popravi posledice te napake, hoče angleška vlada nadomestiti balkanske praznotne v egiptiško vojsko. Egipt ne sme postati instrument v rokah angleške generalne štaba. Vafdisti se bo borili z vsemi svojimi močmi, da ohrani Egipt pred konfliktom.

Boljše brije in dalje traža...

ALCOSA

010 %
008 %
006 %

Zahtevajte povsod britvico ALCOSA

STARO OLJE

ZOPET novo!

s pomočjo regeneratorskega sistema Schlegela.

»Tehnova« Zagreb, Gorjanska 6.

Pri nas že več kot 300 aparatov v obratu!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za sifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje

Službo dobi

Hišnika
zakonski par brez otrok sprejmemo. Več pri Gregor & Co. d. d., Tyrševa c. 15. 8458-1

Iščemo nočnega

čuvalja
za takoj. American Motors, Tyrševa cesta 24. 8447-1

Krojaškega

pomočnika
za veliko delo sprejmemo. Rešetec, Masarykova ul. 14-11. 8437-1

Krojaškega

pomočnika
boljšega, za velike komade, takoj sprejmemo. Krojašnica, Trstenjakova 2. Hiša Kavarnar Majcen, Bežigrad. 8448-1

Hlapca za konje

in poljedelstvo, sprejmemo takoj. — Gostilna Kavčič Fani, Ljubljana, Celovška c. 180. 8456-1

Brivskega

pomočnika
dobrega delavca sprejmemo takoj ali po dogovoru. Mihael Godnov — Tržič. 8461-1

Gospodično

z znanjem nemškega jezika se sprejme k dvema otrokoma za čez dan. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 8454-1

Izvežbano

natakarico
z znanjem namščene se takoj sprejme. Predstavitev se osebno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 8370-1

Dobro šiviljo

perfektno v izdelavi plaščev in kostimov iščemo. Zelasiti se od 8 do 10 ure. Dvorčakova 10, pritičje. 8487-1

Službe išče

Frizerka
res dobro moč išče službo. Dopolni na ogl. Jutra pod »Sposobna frizerka«. 8446-2

Pinl. inženjer

gradbene stroke, z dveletno prakso, sprejmemo primerno zaposlitev. Ponudbe na ogl. Jutra pod »Sposobni inženjer«. 8477-2

Vajencij (ke)

Modni salon
sprejme takoj vajenico. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 8466-44

Kupim

Fotoparate —
fotoprebrišne tehnične in druge predmete, kupim. Plačam takoj. Ponudbe: Fototehnik, Pošnjakova 4. 8462-1

Kunujem

v vsaki količini odpadke krojaške, vojaške, avtomobilske in kolesarske gume, cevice in odpadke od rogov, ščetine in kравje repe, kakor tudi žakljev. Ponudbe na portirja hotela Struželj. 8389-7

Kolesa

Moško kolo
popolnoma novo, zelo poceni takoj prodaja. Kovčič, Cigaletova 11. 8479-11 dine

Kunim hišo

manjšo, enodružniško z velikim vrtom, najraje severni del Ljubljane. — Cenj. »ponudbe na ogl. Jutra pod »Enodružniška hiša«. 8480-20

Kapital

15 do 50.000 din
posojila
iščem za dograditev hiše. Ponudbe na ogl. Jutra pod »Samostojna«. 8422-16

Ivanka Peček

roj. Modic
Pogreb bo v petek, dne 2. maja t. l. ob 1/2 3. uri popoldne z žal — kapele sv. Marije — k Sv. Križu. Ljubljana, dne 30. aprila 1941.

ŽALUJOČI OSTALI

Pouk

Italijanski, začetniški in nadaljevalni tečaj
priredi v večernih urah Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Prijava v društveni pisarni, Gregorčičeva ul. 27, pritičje, med 8. in 14. uro. 8460-4

Strojepisni pouk

Večerni tečaj, oddelki od 6 ure zvečer dalje za začetnike in izveščance. Pouk tudi po diktatu. Novi tečaj se prične s 1. majem. Vpisovanje dnevn. Christoforo učni zavod. Domobranska 15. telefon 43-82. 8072-4

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ERNE — juvelir. Ljubljana, Wolfova ulica 8-34

Pohištvo

POCENI PRODAJ:
rabljeno pohištvo, spalnice in kuhinje, šivalni stroj »Singer«, petcevalni radio znamke »Philips« in več drugih gospodinskih predmetov. Jeranova ul. 13. (Trnov). 8439-12

Sobna oprava

o dve postelji iz hrastove lesa, skoraj nova, 2 otroški lutki (pupce) nove napravljeni. Ogled od 1.—5. Knafež Alojzij, Križevniška 2-1. 8443-12

Posest

REALITETA
posredstvo posredovalnica v Ljubljani je samo v PRESERNOVI ULICI 54. Nasproti glavne pošte. Telefon 44-20

Parcela prodam:

v šiški, pri Sv. Petru, plačljivo tudi za knjižice. Mestne hranilnice, v St. Vidu, na Kodeljevem, v neposredni bližini Javnih skladišč, v Mednem ito. 8443-12

Kupim in prodam

hiše: visokopritlične, možnost priključek v vodostropne ter posestva. Prevzamem

Upraviteljstvo

hiš in posestev. Nudim zanesljivo jamstvo. Zalec Andrej, posredovalnica nepremičnin, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 10, telefon začasno 3564, st. novarje: telefon št. Vid 768. 8215-20

Sončno sobo

lepo, z dvema posteljama in 1 sobo z 1 posteljo s 1. majem oddam s souporabo kopalnice v Verstovski 18. Mirje. 8474-23

Prazno sobo

ter opremljeno sobo sredi mesta s posebnimi vhodi, takoj proste, oddam. Vprašati: Prečna ul. 8. 8497-23

Sobo

elegantno, strogo separirano, oddam takoj na Mirju. Marmontova 27. 8463-23

Sončno sobo

lepo, z dvema posteljama in 1 sobo z 1 posteljo s 1. majem oddam s souporabo kopalnice v Verstovski 18. Mirje. 8474-23

Prazno sobo

lepo, strogo separirano, oddam takoj na Mirju. Marmontova 27. 8463-23

Oporemljeno sobo

strogo separirano parket sone, oddam, istotam prodam kač, omaro in drugo. Domobranska c. 23, I. levo. 8470-23

Sobo

s posebnim vhomom se takoj odda v strogem centru, Lazar, Gledališka ul. 12. 8457-23

Oporemljeno sobo

za eno ali dve osebi, oddam takoj. Podrobnosti: Tel. 36-56. 8482-23

Sobe išče

Oporemljeno sobo event. dve z uporabo kopalnice v centru, išče dva častnika. Ponudbe na ogl. Jutra pod »Snažne«. 8478-23a

Glasbila

Harmonika
malo rabljena se takoj poceni prodaja. Pripravnica je tudi za izlete. Ogledati si jo lahko pri J. Galusov nabrežje 27. 8308-26

Pianino

vzajem na posodo. — Resne ponudbe na ogl. Jutra pod »Pianino 14«. 8449-28

INSERIRAJ V „JUTRO“

Informacije

Svarilo

Opozarjam vsakogar, ki prenaša lažnjive govorice, da sem iz vojaškega oskrbovališča odnesel ali dal odnesti razna živila, da bom proti razširjenemu teh lažnjivih vestih uvedel sodno postopanje. Josip Bergman, Ljubljana, Poljska cesta 87. 8476-31

Halo — Halo,

kdokoli ve kaj o Slovencu Stanetu Nahčiču, redovnem službovalcu v Čačku, aerodrom 10. broj 163. Naj javi proti povračilu stroškov na naslov: Vida Breščak, Novo mesto, Zagrebška cesta. 8464-31

Kostanjevica

gostilna Klauz, čuvajte kockice kalaj, pridemo po nje. Kranjčana. 8468-31

Prosim dotičnega

gospoda, ki mi je izročil na kodlovaru v Lj. pozdrav od mojega sina Valentina Battelino iz Sarajeva, da se javi na naslov: Rožna dolina c. XV. št. 8. tel. št. 33-35. Battelino Val. st. 8473-31

Iščemo Francita

Seška, ki se je nahajal še na Četno, predelal v Pančevu pri 31 Varduhopovni bazi Avda četa in potem je šel v Ulice. Naproša se Vaski kdor bi o njem kaj vedel, kje se nahaja, ozimoma je bil z njim skupaj, da javi takoj proti nagradi in povračilu stroškov na: Rudolf Sešek, Veveč 7 posta D. M. v Polju. 8471-31

Lepo prosim

vsakogar, če kdo kaj ve za pešad. nared. vod. Bajc Jakoba, ki je šel na dan 7. aprila s prvim jutranjim vlakom proti Mariboru za 45. pešad. polk. Prosim, da proti povračilu stroškov javi na naslov: Antonija Bajc, Brankova 9, Ljubljana. 8475-31

Kdo ve

kje se nahaja osebni avto DKW Meister Typ P7 — 700 štev. motorja 75307-76 — evidenčna št. 2-2202 — naj javi proti nagradi pri upravi Jutra 8442-31

Fuks,

z obema ribjima očesoma, bela dolga lisa na glavi in bela zadnja desna noga, žig 80, oddam Bitnje pri Zabnici. Črna kobila v levmu. Proti nagradi, na naslov A. Rojina, Ljubljana, Kolodvorska 8. 8452-31

Konja »Fuksa«

visokega, z veliko črno sivo liso na glavi, najbrje brez žiga, iščem. Kdor ve zanj naj sporoči proti nagradi na naslov: Marja Krcic, Moste 33, p. Komenda. 8421-31

Iščem konja »Doric«

bosanca, visokega 135 cm čokate postave, rjavega z belo liso na čelu. Na kopitu vžgano št. 1933. Kdor javi, kje se konj nahaja ali ga pripelje do bi nagrado. Rado Hribar, Ljubljana, Gradišče 9, ali Stenolci, Cerklje pri Kranju. 8341-31

1000 Din

nagrada tistemu, ki najde kobilko moko fukso, staro pet let, zvezdast žig 152 ali morda brez njega 155-163. — Josko Pevec, — Dobrava pri Ljubljani. 8463-31

Zatekel se je

Kronika

Majnik — Cvetnik

Ljubi maj, kraji maj
konec zime je tedaj!
Na kratko navajamo nekaj ljudskih re-
kov o vremenu v majniku:

Kmetovalčeve ug-ovitve utegnile držati, kadar se spomni: Če veliki traven večerno roso navaža, bo vina dobi in obilna kletja. Ali pa: Če majnika hlad, bo vinu in senu zaklad. Ponekod modrorejo: Majnikov zmeren hlad lepo daje zelenjad, vina, žita in sena ti obeta do vrha.

Stoletna pratika označuje dneve 12, 13. in 14. maja, da so mejniki mraza, odlej ga ni več. Na splošno povedano: Trojaki-lendenci, kakor tudi: Mokri trojaki — tolst božič. Pri kmetih je v posebnih časih: Po svetem Serratu (13.) ni se mraza bati. Če sušec suši pa traven deži, tedaj maj pohadi in kmetu se dobro godi.

O sv. Urbanu (25.) žito ni še dobljeno in tudi ne izgubljeno. Enaka temu izreku sta na kmetih zelo udomaćena: Če o sv. Urbanu je sonce gorko, obilo bo vina, ki b. de sladko; ako pa takrat dež rosi, trta evička le malo rodi. Značilna ljudska domneva je tudi naslednja: Ta mesec cedi najobilnejše, druga polovica njegova najbolj zdrave rože. — Ako majnik močvir in rožnik vlažen, kmet bo želen in lačen, ker ne bo vina ne kruha. Spomladi mešan raj hiti v prasto naravo. Spritno vremenske zanesljivosti mu dobro služi verovanje: Kadar Krim črna kapo ima, tedaj rad poštno kaplo da. Prav za današnji čas še vedno primeren rek: Vedra glava, prazen želodec, tople noge.

Dan je 1. majnika dolg 14 ur 11 minut, 31. maja pa že 15 ur 24 minut.

Iz Ljubljane

u— Tramvajski promet. Po odredbi Kr. Civilnega Komisarja je podaljšan v območju ljubljanske mestne občine promet do 22.30. Zato bo tudi električna cestna železnica podaljšala svoj voznik red. Ob 21.30 bodo z Ajdovščine na vse strani odpeljali zadnji vozovi in se bodo s skrajnih postaj vračali skozi mesto spet na Ajdovščino in od tod v remizo.

u— Poživljen večerni promet. V torek v zgodnji večerni uri je »Jutro« prineslo novost iz najnovejših odredb Kr. Civilnega Komisarja: V Ljubljani o podaljšanju policijske ure, kar je izzvalo med ljubljanskim prebivalstvom prav zadovoljno razpoloženje. Vendar se je tudi ta večer kmalu po 22. uri vrvenje po ulicah umirilo, je tu pa tam so obsevali žolti prameni zastarih avtomobilskih svetilk zatemnjenih mest-ve predele in hiteli z brnjenjem proti določenemu cilju; in ko se je poleg njih odmev, je spet zavladal popoln nočni mir nad našim mestom. Pivnice so spet dobro obiskane in ljudje prav pridno praznijo čaše piva, medtem ko ostalih alkoholnih pijač nikjer ne točijo.

u— Po večernem deževju se je nebo v torek zvečer zjasnilo, pritisnil je hlad in nad rožniškimi hribi je zablesnel mlaj. V zgodnjih jutrnjih urah današnjega dne se je mesto zavilo v gosto meglo, od desetih dopoldne pa je meglo že pričelo prodirati močno pomladansko sonce. Med ljubitelji vrtove se je pojavil zaradi nepretrganega večernega deževja upravičen strah za drevesno cvetje. Saj ravno zdaj v vsej svoji snežni belini bujno cveto češnje in obetajo izdatno letino. Tudi breskve in marelice s svojimi nežnimi rožnimi cveti krajsijo ljubljanske vrtnice. Ljubitelji vrtove in čebelarji ljubeznivo motre nemorne če-belice, ki letajo od cveta do cveta. Popoldne se je nebo spet prepreglo z megliami.

Bramorje in voluharje

uniči preizkušeno sredstvo BRAMORIN. Navodila v drogeriji KANC — Ljubljana, Židovska 1.

u— Tramvajski dijaški mesečni vozniki, ki so jih dijaški kupili za mesec april, a niso od 2. do 22. aprila izkoristili nobene vožnje, veljajo do 22. maja t. l. Od 22. maja do 31. maja t. l. pa se bodo ti dijaški lahko vozili po izjemno znižani ceni 1 din za vožnjo, če se bodo izkazali s mesečnim voznim listkom za april. Seveda se bodo pa smeli po znižani ceni voziti samo po progi, ki je naznačena na dijaških izkaznicah. S to olajšavo je mestna električna cestna železnica upoštevala dolge počitnice in ustrela posebno starešem v teh težkih razmerah.

Kulturni pregled

Prvi italijanski slavisti

Proučevanje slovanskih narodov, njih jezikov in kultur ima v Italiji dokaj staro tradicijo. Prof. Arturo Cronia, pisec podne knjižice »Per la storia della slavistica in Italia« v uvodu po vsej pravici poudarja, da je starejša italijanska slavistica premalo znana. V. Jagić je njega dni v svoji »Istoriji slavjansko filologije« (Petrograd 1910) sicer omenil nekatera starejša italijanska dela, ker ni zadostil poznati italijanskega kulturnega sveta, ni mogel pravilno oceniti pomena in važnosti teh del ter je sploh prezrl marsikaj, kar je za italijansko slavistiko značilno in pomenljivo. Prof. Arturo Cronia nam je podal v navedeni knjigi obširen in zlasti za starejša razdobja izčrpen pregled italijanskih priradbevanj po spoznavanju bližnjih in daljnih narodov slovanske skupine. Začetki italijanske slavistike segajo že v dobo humanizma, ko se je sploh začelo pojavljati zanimanje za tuje narode in njihovo svojsko življenje.

Predhodnik in bolj ali manj neposredni začetnik prvih italijanskih usmeritev v slovanski svet — piše v navedeni knjigi odlični zastopnik italijanske slavistike, prof. Cronia — je bil, kakor smemo smatrati, zgodovinar in v svojem času sloveči florentinski popotnik Giovanni de' Marignolli. Le-ta je, zdi se, v Rimu spoznal kralja Karla IV. ob priliki njegovega kronanja 1. 1355 in je rade volje sprejel njegovo povabilo, da pride v Prago in sprejme službo dvornega kaplana ter zgodovinarja češke. Tako mu je bila zaupana naloga, da spiše v latinščini jezikovno zgodovino češke in jo potlej združi z občno zgodovino. Ko je bil

u— Združjenje mesarjev in klobasničarjev v Ljubljani javlja cenjenemu občinstvu, da radi pomankanja živine vseh vrst tudi v poletnem času ne bodo mesnice in stojnice odprte niti ob nedeljah in niti ob praznikih. Toliko v vednost, da se bo lahko vsakdo preskrbel z mesom pred praznikom o-odnosno pred nedeljo.

u— V ljubljanskih premiernih kinematografih bodo do nadaljnjega predstave ob delavnikih ob 16, 18. in 20. uri; ob nedeljah in praznikih pa ob 10.30, 15., 17. in 19. uri.

u— Vsa sportna društva in organizacije opozarjamo, da nam zaradi omejenega prostora do nadaljnjega ni mogoče objavljati raznih objav za sestanke, treninge in podobno. Če bo drugače, pojde spet po starem!

u— Delo na univerzi. Notica, ki smo jo pod tem naslovom objavili v torek, sloni na napačnih informacijah, kar s tem lojalno popravljamo. V resnici delo na vseh fakultetah počiva.

Arch. JOŽE MESAR,

pooblaščen inženjer za arhitekturo
Tyrševa cesta 15/1 — telefon 3802,
od 9.—11., od 15.—17. ure.

u— Vsak mali vrtnar bi seveda rad na svojem vrtniku pridelal čim več. Pri tem pa pogostokrat ravna hudo napačno. Ne seje in ne sadite preveč na gosto! Od goste posaditve si obetate večji pridelek, v čemer boste pa razočarani. Slehera rastlina potrebuje luči, zraka in prostora, da lahko uspeva. Če sadite preveč na gosto, se bodo rastline pohabile in izkrotovile. Solata in solivje se vam ne bosta posebej obnesli. Pregosto posajanje je torej malum vrtnarju v škodo. Prav umešno pa se izkaže, če rastline prostorno menjate z dvojnimi posadom. Med rastlinami, ki izpočetka potrebujejo malo prostora, imate dovolj zemlje za solato in tako dosežete dvojni pridelek. Čim so špinače grede prazne, jih lahko izkoristite za solato. Med vrstami solate pa bo dovolj prostora za kumare. Čim bo solata pospravljena, do-ruča drugi pridelek. To navajamo samo za primer, kako naj obdelovalci malih vrtov skušajo izkoristiti svoje gredce.

u— Regulacija Mirja. Zgodovinsko in idilično Mirje v vsakim dnem pridobiva na svoji lepoti. Stari rimski zid je v celoti urejen, obnovljeno so tudi od vremenskih nepravil poškodovane Plečnikove piramide. Mirna mestna četrt je dobila v zadnjem času celo vrsto novih po lepoti zunanjih oblikov svojstvenih hiš. Urejeni so bili tudi robniki pločnikov na vsej dolžini Mirja od Gorupove do Groharjeve ulice. Zdjaj pa se v teku dela na cestnišču. Delavci mestne občine posipajo gramoz, parni valjar pa opravlja svoje. Urejena je tudi kanalizacija. Mirje ima neposredno zvezo z razvijajočo se Marmontovo ulico in bo postalo v bližnji prihodnosti znatno važnejše, kakor je danes.

u— Delo na cesti. Tržaška cesta je postala v zadnjem času brez dvoma najvažnejša prometna žila Ljubljane. Veliko šte-tilo vsakovrstnih motornih vozil je slabo,

Madžarski film briljantne situacijske komike

Mož pod copato

Film je opremljen s hrvatskimi teksti
Predstave ob 16., 18. in 20. uri!
KINO UNION — tel. 22-21

KINO MATICA telef. 22-41

Predstave ob 16., 18. in 20. uri

Zabavna orientalska opereta s krasno cigansko glasbo

ROŽA IZ HAREMA

V glavnih vlogah priljubljeni JAVOR PAL (znan iz filmov UMIRAJOČA POMLAD in DANKO PISTA) ter lepa Zita SZELECZKY.

KINO SLOGA — TEL. 27-30

Danes ob 16., 18. in 20. uri

Prva liubezen

Ilse Werner, Johannes Riemann

Ljubka ljubzenska zgodba

netlakovano cestišče že močno izrabilo, tako da je postalo popravilo nujno. Kotanje so postale že tako velike, da je bila hitra vožnja s kakršnikoli vozilom res nemogoča. Poleg tega je še neprestano de-ževje zadnjih dni Tržaško cesto popolno-ma razmočilo. Italijanske oblasti bodo to važno prometno žilo, kakor smo že poro-čali, modernizirali in v vsej dolžini asfal-tirali, kakor tudi številne druge ceste. Za izvedbo takega načrta pa je potrebno ne-koliko več časa specialnega dela. Zato so začeli pred nekaj dnevi vso Tržaško cesto zasilo, vendar temeljito popravljati. Za to delo so najele italijanske oblasti veliko število domačih delavcev in jih plačujejo po 2.50 Lit na uro, kar ustreza 8,25 din. Navadno delajo po 10 ur na dan. Tržaška cesta bo za zdaj v vsej dolžini posuta z drobnimi lomljenim kamenjem. Zdjaj do-vršujejo delo na odseku pri tobačni to-varni. Na delu je tudi parni valjar, ki ne-nehoma utrjuje in gladi po kotanjah na-suto kamenje.

u— Tečajni nemščine v Beethovnovi 9/I se po mesečnem presledku obnove 1. maja. Nov začetniški tečaj. Kdor že kaj zna, vstopi lahko v kak višji tečaj. Vpisovanje tudi za italijanščino. Privatni učni tečaji. Beethovnova ulica 9/I.

u— Playana sekcija S. K. Ilirije. Obve-zen plenarni sestanek vsega članstva bo v četrtek 1. maja ob 18. uri v klubovnem ta-lištvu nad kavarno Evropo. Udeležba ra-di važnosti strogo obvezna.

u— Italijanski, začetni in nadaljevalni tečaj prireditelj v večernih urah Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani. Prijave v društveni pisarni, Gregorčičeva ulica 27, pritrilje, med 8. in 14. uro.

u— Tečaj italijanščine, nemščine in nemške stenografije. Pojasnila: Trgovsko učilišče Robida, Ljubljana, Trnovska ul. šte. 15.

u— Dr. Rodoschegg zopet ordinira. (—) u— Dražba praznih zabožkov masti in jaje bo danes, v četrtek 1. majnika ob 16. uri popoldne v mestni tržnici na Pogačar-jem trgu.

Naše gledališče

DRAMA:

Začetek ob 19. uri.

Četrtek, 1. maja: Trideset sekund ljubezni. Red Četrtek

Petek, 2. maja: ob 15. uri: Othello. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol

Sobota, 3. maja: Šesto nadstropje. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Shakespeareov »OTHELLO« kot dijaška predstava. Renesana Italija, Benetke na višku svoje slave, ko zavzemajo grško otočje, med njimi otok Ciper, so prizorišče, v katerem se dogaja tragična zgodba Othellovega varanega zaupanja. Shake-speare je naslikal z žarečimi barvami po Jugu vzbujeno ljubosumje, ki zapeleje ge-nerala republike, plemenitega Mavra Othella do zločina nad svojo krepotno ženo Desdemono. V glavnih vlogah: Levor Mileva, Boltar-Ukmarjeva in Sever. Režiser: prof. št. Predstava bo v petek ob 15. uri izven abonmaja po globoko znižanih cenah od 14 din navzdol.

OPERA:

Začetek ob 19. uri.

Četrtek, 1. maja: Princiska in zmaj. Mla-dinska predstava. Izven

Petek, 2. maja: zaprt

Sobota, 3. maja, ob pol 19. Faust. Red B.

»PRINCESKA IN ZMAJ« je ljubka mla-dinska igra, v kateri je pozorjen boj pogumnega dečka Joška s troglavim zma-jem. Godzne živali in bajna bitja, med njimi sedem palčkov, pomaga malemu ju-naku izvršiti težko delo. Udarina korač-nica palčkov, lepi baleti, zabavni dvorni norčje, lepa princiska, hudi zmaj in drugi, pripomorejo dejanju do pestrosti. Pevne glasbene točke bodo ostale otrokom v naj-lepšem spominu. Opozarjamo, da bo pre-dstava jutri v četrtek ob 15. uri in ne kot je bilo javljeno ob 17. uri, po znižanih ce-nah od 30 din navzdol.

Uprava narodnega gledališča v Ljublja-ni sporoča: V že objavljenem sporedu gla-daliških predstav se včasih zaradi obole-losti kakšnega sodelujočega člana izvrši sprememba, ki je v dnevnem časopisu ni mogoče objaviti. Zato uprava naproša vse p. n. gledališke obiskovalce, naj se v prvi vrsti zanašajo na plakate, ki so za vse predstave dnevno nalepljeni po vseh vidnih mestih v mestu in okolici.

P. n. gledališke obiskovalce opozarjamo, da se bodo odšel od 1. maja vsilje vse večerne gledališke predstave ob 19. uri, iz-venzemlj Gounodove opere »FAUST«, kate-re pričetek bo v soboto ob pol 19. uri.

si dosegla tak odmev, da je vplivala ne-posredno tudi na nemško zgodovinsko vedo.

Med nadaljnjimi italijanskimi zgodovi-narji, ki so se zanimali za slovanske na-rode, omenja Cronia Gregoria Sanocca, avtorja spisa »Historia rerum gestarum in Hungaria et contra Turcos per Vladislavum Poloniae et Hungariae regem«, dalje Veronezina Alessandra Guagnija, zgo-dovinarja tedanje Poljske. Delo grofa Sigis-munda Herbersteinia »Rerum moscovitarum commentarii«, v katerem naš sloven-ski rojak, ki se je v Moskvi posluževal slovenščine, prvi odkriva zapadnemu svetu Rusijo, je bilo še za njegovega življenja prevedeno in italijanščino.

V poznejšem času so odkrivali skupine posameznih narodov slovanske skupine italijanski potopisci, med njimi Ludovico de Varthema, Pigofafetta in drugi. V hu-manistično dobo sodi tudi Furlan Marcantonio Nicoletti (†1596), ki je združeval zgodovinske študije s proučevanjem ljud-skih tradicij ter je imel priliko govoriti tudi o Slovencih. Bil je prvi zgodovinar, ki omenja slovanske narodne pesmi.

Zapiski

Gledališče v Trstu. V Teatru Verdi je začela z gostovanji igralska družina Mal-tegliocchi — Cimara — Migliari. Prvi večer je vpriporila novo komedijo Cezara Giulia Viole »La nostra età«. Danes ji sledi Sha-wova komedija »Nikdar se nič ne ve«, ki ni bila že dolgo na tržaškem odru.

»Zdravniški vestnik« je izdal tik pred usodnimi dogodki tretji zvezek. Na uvodnem mestu je objavljena razprava »Pro-blem otroške bolezni v Ljubljani«. Spisali so jo skupno dr. Bogdan Derč, dr. Marjan Svetlič in dr. Marij Avčim. Nastala je v zvezi z ustanovitvijo pediatrske sekcije Slovenskega zdravniškega društva ter po-

Italijanski tečaj

II.

Nadaljevanje prve lekcije

qu je enak našemu ku, vendar se u izgovarja nekako v sredi med u in v ter tvori z naslednjim samoglasnikom en sam zlog. Pazi torej, da izgovoriš n. pr. quando dvožložno = kuādo, ne pa trožložno ku-ādo! Enako: quattro = kuāt-tro (štiri), questo (ta), quello (oni).

Pri črki s je treba nekoliko pazljivo-sti, ker se izgovarja včasih kot sloven-ski s, včasih pa kot slovenski z, pisava pa ima za oba glasova en sam znak: s. a) Kot z se izgovarja, kadar stoji pred zvenečimi soglasniki b, d, g, l, m, n, r, v, na primer:

sbarcare = zbarkare (izkrcati), sdru-ciolo = združčolo (polzek), sgridare = zgri-dare (okarati), slavo = zlavo (slo-vanski), sloveno = zloveno (sloven-ski), smentire = zmntire (na laž po-staviti), snello = znello (vitek), sre-golato = zregolato (nereden), disgusto = dizgusto (gnus).

b) Kot s se izgovarja pred drugimi soglasniki, ki niso naštetih pod a), prav tako v začetku besede pred samoglas-nikom ali pa če je dvojni ss, na pri-mer:

stato = stāto (država, stanje), sten-do = stēdo (razprostem), sete = sē-te (žeja), passo = pāsso (korak), scala = skāla (stopnice), essa = ēssa (ona).

Opomba 1. S v začetku besede pred soglasnikom imenujejo Italijani esse impura (nečisti s). Tak s zaradi blago-glasja ne trpi pred seboj drugega so-glasnika, zato se mora pred njim sto-ječa beseda končati na samoglasnik ali pa se pritake predenj glas i. n. pr. il passo (korak), lo spasso (šala), la strada (cesta), per istrada (po cesti). To si je treba zapomniti, ker bomo to rabili pri poglavju o spolniku.

DNEVNE VESTI

* Obveščanje Rdečega križa o pogrešan-eh. Poizvedovalna in obveščevalna pisa-rna Rdečega križa, sedaj v poslopuj Delav-ske zbornice na Miklošičevi cesti št. 22 b. ima preobilo posla s poizvedovanjem o pogrešanih. Zato ne more sprejemati strank, ki prihajajo z raznovrstnimi drugi-mi vprašanji, ki niso v zvezi s pogrešan-i mi osebami. Zaradi tega se občinstvo pro-si da pisarne ne nadleguje s takimi vpraša-nji. Došli podatki o pogrešanih se bodo redno objavljali v dnevniki ali pa do-stavljali na naslov poizvedovalnih strank.

* Sentiška gimnazija zapra. Skofijska ustanova Zavod sv. Stanislava v St. Vidu je bila v torek razpuščena, učenci so delno že v ponedeljek zvečer, ostali pa v teku torka zapustili svoje vzgojevališče in odpo-tovali na domove. Poslopje so zapustili tudi profesorji in prefekti in je ostalo v njem le še nekaj služinčadi. Ni še znano za kakšne namene bodo uporabili obširno poslopje.

* Prva letošnja nevihta je bila v torek popoldne. Nekoliko po 4. uri so se začeli zbirati nad Kamniškimi planinami temni oblaki, ki so iz njih neprestano švigale strele. Oblaki so kmalu prekrili nebo po vsej Gorenjski in se naprej čez Ljubljano in malo pred 5. uro se je v mestu nena-odno stembilo. Vilil se je precej močan dež in nekajkrat je zagrmelo, potem pa se je ne-ba zopet zjasnilo in proti večeru je sonce vnovič toplo prigravelo. Škode v Ljublja-ni in okolici nevihti ni povzročila, verjet-no pa jo je nekaj po Gorenjskem na sa-dnem drevju zaradi močnih nalivov.

* Približki za bolnike in dojenčke. Na podlagi zdravniškega spričevala dobe bol-niki v Italiji, ki so potrebni dietične hra-ne, razne približke k določeni meri raci-oniranih živil. Da se ne bi vršila zloraba, so za ta spričevala predpisani posebni for-mularji in morajo biti potrjena tudi od pristojnih policijskih oblastev. Dodatno količino sladkorja lahko dobe bolniki vseh vrst, ki jim je predpisana dietična hra-na, pa tudi umetno hranjeni dojenčki v starosti do 1 leta. Največja dopustna do-datna količina sladkorja znaša 1000 gra-mov na mesec. Dodatne količine msti in potrebščin z aprila, ki se gibljejo od

Opomba 2. S v sredi besede med dvema samoglasnikoma kakor n. pr. v besedah: la cosa (reč, stvar), il naso (nos), ki se v tržaškem narečju izgo-varja vedno kot z, torej la kōza, il nāzo, se v toskanščini izgovarja v ne-katerih primerih kot s, n. pr.: la rosa = la rōsa (srbečica), dočim je la rosa = la rōza (vrtnica), il fuso = il fūso (vretence), dočim je: fuso = fūzo (stal-jen). V naših lekcijah bo pri posamez-nih takih primerih sicer naznačena pravilna izgovarjava s ali z, vendar ostanemo razumljivi, ako izgovarjamo na tržaški način la kāza, la kōza, il nāzo (la casa, la cosa, il naso).

Z ali dvojni zz je navadno enak naše-mu c, včasih pa tudi dz. V boljših slovarjih je ta razlika naznačena z raz-ličnimi črkami, izreko si je treba za-one besede, kjer se izgovarja dz, po-sebej zapomniti, n. pr.: il prezzo = prēco (cena), lo zio = cio (stic), la calza = kālca (nogavica), la forza = la fōrca (moč, sila); toda mezzo = mēzdo (pol, polovičen), orzo = ōrzo (ječmen), mazzora = adzūro (sinji), lo zero = dzēro (ničla), rozzo = rōzdo (sirov), la zanzara = la dzandzāra (ko-mar).

Vaja. Čitaj glasno vse navedene ita-lijanske besede s pomočjo slovenske-ga dostavka! Pri tem pazi, da pomeni ē široki e (usta odpr široko, kakor bi hotel izgovoriti a), o pomeni široki o (tudi tukaj so usta odprta, kakor bi hotel reči a, izgovori pa o!). Nasprot-no so usta pri ē le malo odprta, kakor bi hotel izgovoriti i, pri ó pa kakor bi hotel izgovoriti u. Nato skrij s papir-jem slovenski dostavek, ki znači izre-ko, in čitaj zopet glasno! Prepričaj se, če si si zapomnil slovenski pomen vsa-ke besede!

800 do 1000 gramov, lahko dobe pacienti, ki trpe za kakršnokoli vrsto kroničnih bo-lezni, katere so na seznamu Generalnega ravnateljstva za zdravstvo, pa tudi za ne-katere druge težje kronične bolezni, ki si-ker niso na seznamu, če zanje prizna pri-berljek Provincialna sekcija za prehrano. Bolnikom za tuberkulozo se prizna doda-tek 1 kg sladkorja, 800 gramov masti (olja ali surovega masla) in 1 kg riža, moke ali testenine.

* Spet dve žrtvi nesreč z vojaškim orož-jem in municijo. 15 let stari posestnikov sin Jože Perko iz Vidma pri Dobropolju je našel nekje na polju vojaško puško, jo vzel v roke in preizkušal petelina, meneč, da ni nabasana. Puška pa se je sprožila in je krogla zadela fanta naravnost v tre-buh. Njegova rana je resna. Drugi žrtvi, 14-letnemu pastirku Valentinu Suštarju iz Kalis nad Selcami, je granata eksplodi-rala v roki in mu jo dobesedno odrgala. — 30-letnega posestnika Franceta Bizilja iz Moravje je doma zgrabila cirkularka in mu odrezala prste na desnici. V Gradcu pri Litiji se je 7-letna Ivanka Pirčeva z vrelo vodo opekla po vsem telesu in po rokah. Posestnikova hčerka Valentina Ko-kaljeva iz Kresnic je na doma padla z lestve in si zlomila levico.

* Vsem železniškim upokoencem na te-riřtiju »okupiranem po italijanski vojski. Pokojnine bodo zgoraj navedenim upo-koencem za mesec maj izplačane v redu. Z izplačevanjem se bo pričelo v prvih dneh majnika. Zato naj ne nadlegujejo v tem pogledu uradov direkcije.

* Oče Drago Bižal, Kočevje, išče svoje-ga sina Božidarja, gojenca kaplarja dipl. pilota III. kl. vazduhoplovne akademije. Za Veliko noč je bil še v Sarajevu, aero-drom Rajlovac.

* Kdor kaj ve o redovcu Tonetu J. Ki-soucu iz 1. čete, 1. velicopedskega bataljo-na, doma od Sv. Križa pri Mokronogu na Dolenjskem, naj sporoči Janku Bergantu, Ljubljana, Celovška cesta 28.

* Stroješni tečaj — novi (dnevni in večerni) prično 2. maja. Pouk po deset-prstnem sistemu. Solnina nizka. Na razpo-lago prospekt. Prijave sprejema in daje informacije: Trgovsko učilišče »Christofor-ov učni zavod« v Ljubljani. (—)

Osterca pesem »Jurij in belouška« na Re-harjev tekst, takisto za bas in s premija-vo piana. Vse tri izdaje so okusno natis-njene in so lahko v čast naši ne posebno obilno glasbeni književnosti. Imena sklada-telejv jamčijo že sama za kvaliteto in dobro uporabnost teh skladb, ki bodo po njih s pridom segla pevskih družstva.

Univ. prof. dr. A. Bilimović, Ekonom-ska tabela Francisa Quesneya. Kot po-sebni odtis iz prvega zvezka Razprav pravnega razreda Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani je izšla pred tedni 44 strani obsegačajo razprava priznanega ljubljanskega nacionalnega ekonomista. Av-tor sklopa pojasniti in razložiti to, kar je bilo doslej v znameniti Ekonomski ta-beli Quesneyevi še nejasno ter uporablja pri tem dela ustanoviteljja fiziokratske šole, spiše sodobnikov in številne kome-n-tarje nacionalnih ekonomov, ki so se bavili z razlago te tabele. Prof. dr. Bilimović je celo skušal prevesti Quesneyovo tabelo v izrazoslovje sodobnih ekonomskih teorij. — Pisec naglašja pomen te tabele, ki je bila v zgodovini ekonomske znanosti prvi polizkus sintetičnega pregleda stacionarne-ga gospodarstva. Razprava se zaključuje z vpogledom v metode, s katerimi bi mo-gli na podlagi današnjega stanja nacio-nalne ekonomije sestaviti podobno tabelo, kakor je Quesneyeva. — S tem spisom je naš odlični znanstvenik prispeval tehten donesek ne le k zgodovini nacionalne ekono-mije, marveč tudi k uporabi matematič-nih metod v tej važni vedi. Razprava predstavlja skupno z drugimi, ki so izšle v prvi knjigi Akademijinih Razprav, ča-sten plod znanstvenih študij v Ljubljani in je zaradi tega vredna posebne omembe v naši kulturni kroniki.

Violinist Vaša Pflhoda je nastopil tē dni v spremstvu pianista prof. Holčeca na koncertu v Gradcu s skladbami Dvo-řalca, Smetane, Mozarta in drugih.

Zagreb v novi dobi

Zagreb, 30. aprila

Ponosna hrvatska prestolnica je zaživela v novi dobi popolnoma novo življenje. Predvsem bo vsakega Slovenca zanimalo, kakšna je danes najboljša zveza Ljubljane z Zagrebom. Najugodnejša je vsekakor pot iz Ljubljane do Karlovca, kjer dobiš tiskovno zvezo proti Zagrebu. Preko Zidanskega mostu pa se ni redne zveze. Nemški vlaki vozijo do obmejne postaje Dobove, nakar je treba peš do hrvatske obmejne postaje Sutele, kjer na navadno ne dobiš takojšnje zveze in je včasih treba čakati po več ur. Vsekakor pa bo tudi ta stik prav kmalu dosežen po sporazumu hrvatskih in nemških oblastev.

Nemir prevratnih dni

se je v Zagrebu že popolnoma polegel in življenje se uravnava zlagoma v novo strujo. Stevilne hrvatske in med njimi nemške zastave so še priče velikega preokreta, ki je dal Hrvatstvo svobodno državo. V Zagrebu samem je popoln mir in se razmere normalizirajo. Hrvatska vlada, ki ima svoje prostore na Markovem trgu — banski dvori se zdaj imenujejo državni dvori — naglo organizira svoje obsežno delo. Če samo stopiš na Markov trg, spoznaš utrip novega državnega življenja. Kar se predvsem valuje tiče, ostane do nadaljnjega plačilno sredstvo dinar, samo nemški vojniki lahko plačujejo s svojim okupacijskim denarjem, ki ga domačini zamenjajo po denarnih zavodih in dinarje v razmerju 1:20. Nemško vojaštvo je v veliki množini odšlo dalje proti jugu, vsekakor pa je po zagrebških ulicah še vedno opaziti lepo število nemških uniform.

Preskrba Zagreba

je prav dobra. Samo v prvih prevratnih dneh, ko je bil tolikšen naval vojske, so se zaloge izpraznile. Nato pa so hrvatska oblastva v sodelovanju z nemškimi izvedla novo organizacijo. Na poziv vsem trgovskim in gospodarstvenim krogom so bile postavljene vse zaloge v promet in odtlej se v Zagrebu, kakor tudi drugod po Hrvatskem dobi vse brez kart, živila in ostale potrebščine. Pomankanja ni, izkaznice bodo morda izdane šele čez čas.

Ni mogoče tajiti, da je Zagreb popolnoma spremenil svoje lice. Postal je hrvatsko mesto. Zidom je prepovedan obisk javnih lokalov. Vendar pa je treba naglasiti, da zaenkrat še ni nobenih drugih ukrepov proti Zidom, pričakuje pa se v kratkem rešitev židovskega vprašanja. In sicer je splošna sodba, da bodo protizidovski zakoni na Hrvatskem kompromis med nürnberškimi zakoni in italijanskimi protizidovskimi ukrepi. Bodo strožji kot v Italiji, a milejši kot v Nemčiji. P. Ilici in po drugih trgovskih središčih v Zagrebu opaziš in tam napise »Hrvatska trgovina«, »Arisches Geschäft«, »Židovski odjemalci nezaželeni!«. Je res prava posebnost za zagrebškega življenja, da Zidovi ni več videti na ulicah. Izginili so iz javnosti. In tako je Zagreb brez pretiranega razkošja, ni več ni tistih premočno našopirjenih elegantnih dam. Zagreb je mnogo skromnejši, vse bolj v harmoniji z dnevnim dotokom kmetijskega ljudstva, ki prihaja jutro za jutrom na tržišča in k oblastvom in daje hrvatski prestolnici tisto idilično lepo slikovitost s čisto in snažno ohranjenimi narodnimi nošami.

Velike izpremembe so nastopile v hrvatskem tisku.

Glavno ustaško glasilo je »Hrvatski Narod«, dnevnik velikega, srednjeevropskega formata. Njegov ravnatelj je Matija Kovačić, ki je bil prej urednik osiješkega »Hrvatskega lista«, v katerem je pod dr. Mačkovo ero dosledno zastopal ustaško opozicijo. Glavno glasilo dr. Mačkovega pokreta (»Hrvatski Dnevnik«) takoj po 10. aprilu, ko je bila oklicana hrvatska država, ni več izšlo. Izginili so tudi dosedanja informativni listi »Novosti«, »Jutarnji list«, »Obzor« in drugi. Vendar pa obe veliki tiskarski podjetji »Jugostampa« in »Tipografija« nista ostali brez informativnih dnevnikov. V »Tipografiji« se poleg »Hrvatskega Naroda«, ki prinaša tudi ideološke članke, tiska še čisto informativni dnevnik »Hrvatski glas«. V »Jugostampi« pa izhaja namesto »Novosti« informativni dnevnik »Novi list«, oba v formatu svojih prednikov. Ker je režim na Hrvatskem totalitaran, zastopajo vsi dnevniški ideološki ustaškega pokreta. Veliko veljavno ima v sedanjosti dobi osiješki »Hrvatski list«, ki je bil vedno vodilni pokrajinski dnevnik. Ker je bil dosledno v opoziciji proti dr. Mačku, je njegova veljava zdaj tembolj porasla. Novi službeni hrvatski tiskovni urad se bo imenoval »Velebite«. V pogledu književniškega življenja pa je mogoče reči tole: Ker je g. dr. Mile Budak, vodilni hrvatski romanopisec, prevzel ministvo prosvete, je pač že s tem podano jamstvo, da bo nova hrvatska država vodila račune o življenju in delu hrvatskih književnikov.

Živali in vojna

Mnoga poizvedovanja po listih nam pričujejo, kako tudi živali doživljajo v vojni raznovrstno usodo. Pri tem se nam obujajo spomini na mnogotere čudne doživljanje, ki jih je pretrpel živalski svet v zadnji svetovni vojni. Takrat so uradni predstavniki v Berlinu takoj izjavili, da bo nemško vrhovno poveljstvo izdalo naredbo, s katero bo strogo prepovedano pobijanje divjadi in živali v katerem koli delu pokrajine, ki jih bo zasedla nemška vojska. Tudi v Londonu je bila takrat objavljena podobna naredba. Ali tudi brez teh naredb uničevanje divjadi v minulosti vojni ne bi bilo zavzelo večjega obsega. Topniški ogenj je bil pač povsod naperjen proti koncentraciji vojaštva, ne pa proti živalstvu. Uničevanje divjadi v večjem obsegu nikakor ne bi bilo v skladu z vojaškimi zahtevami pozicijske vojne. Vojski, ki so na območju bojišč hoteli loviti divjad, niso imele mnogo plena. Večina četveronožcev je pobegnila daleč za fronto. Prestrašena od težkega topniškega križnega ognja sta se nerese in jelen takoj ob pričetku prve svetovne vojne naglo umaknili v hribovite predele na obeh straneh Rena. Pokazalo se je, da se nerese posebno rad seli v Švico. O volku se je izkazalo, da je velik plašljivec pred topovskim oganjem in da zbeži s prvo divjadjo. Nasprot-

Hrvatska vojska in mornarica

se organizirata pod vrhovnim poveljstvom vojskovodje generala Kvaternika, ki je ob enem namestnik državnega poveljnika dr. Ante Pavelića. Uniforme so zaenkrat večji del še dosedanje, s hrvatsko kokardo na čepici in s črko »U«. Od ostale vojske se vidno razlikujejo ustaši v rumenkasto-zelenih uniformah in s svojstvenimi čepicami. Obnavljajo se tradicije hrvatskega domobranstva. V hrvatsko vojsko se lahko javi vsak obveznik (tudi oficirji, aktivni in rezervni), ki položi ustaško prisego. Ko bo organizacija vojske izvršena in bo prišlo do demobilizacije, bodo v stalnih posadkah najmlajši letniki, to se pravi; mladeniči, ki so se rodili v letih prve svetovne vojne in prvi dve leti po njej.

Konec dr. Mačkovega pokreta

Vprašate, kako se dosedanja prišta dr. Mačka zadržuje nasproti novemu redu. Gradjanska in Seljačka zaščita, ki sta bili nekakšna milica dr. Mačkovega pokreta, sta se pridružili ustaškemu pokretu v vseh svojih formacijah, odpadli so samo izpo-

Za tesnejšo zvezo s Trstom in Gorico

V teku so razgovori s predstavniki Ente provinciale del turismo v Trstu, da se povzdigne vzajemni tujski promet

Ljubljana, 30. aprila. Tujski promet je bil za Slovenijo od nekdaj ena najbolj važnih in najbolj donosnih gospodarskih panog. Vojna vira je sicer že od vsega početka v znatni meri zavirala uspešno prizadevanje, vendar je bil obisk naših krajev v letni in zimski sezoni za dane razmere tudi posledje zadovoljiv. S tem, da je velik del našega ozemlja prišel pod zasedbo po italijanskih oboroženih silah, so se razmere v temelju spremenile. G. Kr. Civilni Komisar si, kakor smo videli že iz nešteti njegovih ukrepov, na vso moč prizadeva, da bi gospodarsko delovanje in nehanje dežele prišlo v svoj redni, normalni tir. Razume se, da področje zanimanja visokega predstavnika kraljevine Italije obsega tudi delovanje naše Zveze za tujski promet in po njegovi naklonjenosti je zveza že navezala stike s svojo strokovno posestrimo, Ente provinciale del turismo (Pokrajinska zveza za pospeševanje turiz-

stavljeni voditelji. Zaščita v svojih rjavih uniformah in značilnih klobukih s hrvatskim grbom je še nadalje oborožena. Tudi policija je ostala na svojem mestu. Dr. Maček prebiva na svojem posestvu v Kupincu. Nasprotstva so se ublažila. Je splošna sodba, da je dr. Maček odpavljen iz politike, ker je z vstopom v vlado generala Simovića postal skrivalec vojne nesreče. Del hrvatskega vodstva pa biva v inozemstvu.

Zivljenje na vsem Hrvatskem se torej legalizira, oblast se v redu prevzema, mir je zagotovljen, samovolja je odpravljena. Poglavitnik dr. Pavelić je v tem smislu dal poseben razglas, v katerem naglašja, da mora biti odslej vse strjeno zakonito in se prestopiti strogo kaznujejo. Kar je slovenskega življa v Zagrebu, je treba povedati, da proti njemu ni gonje. Slovenci so majhno, delovno ljudstvo, ki se preživlja skromno in pošteno. Zato imamo lahko pač polno zaupanja, da bodo naši ožji rojaki lahko uživali še nadalje pošten obstanek v svobodni hrvatski državi.

ma) v Trstu. V teku so razgovori med predstavniki obeh tujkoprometnih središč in smemo upati, da bodo kmalu vidni novi rezultati.

Velik korak v tej smeri pa je bil storjen že z uvedbo rednega avtobusnega prometa na progah Ljubljana—Trst in Ljubljana—Gorica. Že prvi dnevi so pokazali, da je bilo ustrezno živiti potrebi na obeh straneh, saj so avtobusi proti Ljubljani in iz nje redno precej dobro zasedeni. Pri tej priliki opozarjamo občinstvo, da je postajališče za progo Ljubljana—Trst iz Gajeve ulice preloženo pred pasajo na Aleksandrovi cesti. Končna ureditev postajališča bo določena prihodnje dni. Avtobus za Gorico odhaja ob 14.30 izpred hotela Miklić, oziroma iz Gajeve ulice, v Trst pa ob 17. izpred pasaže na Aleksandrovi cesti. Cena vožnji do Trsta je 28, do Gorice pa 30 Lit. Informacije se dobe v biljetarnici Putnika na Tyrševi cesti 11.

Janez Šubic v Rimu

Drobec iz velike Mesesnelove monografije »Janez in Jurij Šubici«, ki nazorno priča o tem, koliko bogastva je dal našemu mojstru starodavni Rim, a kako tesno je bila njegova ljubezen priklenjena na skromne rodne Poljane

Med napornim delom in nepretrganimi študijami je Janezu ostalo malo časa za rimsko življenje. Živel je večino v ozračju slikarske delavnice, med tovariši, slikami in modeli, ter svoj čas izrabljal do skrajnosti, da bi mogel izvršiti vse svoje osnutke tako popolno, kakor si jih je sam zamišljal, ne glede na merilo naročnikov. V tem je nekaj onega ponosa, kateremu je vse svoje živ-



ljenje podlegel Feuerbach in je zaradi njega slikal nad naročnikovo pričakovanje. Iz visokih sfer intelektualnega ustvarjanja je enkrat stopil na preprostejša tla in naslikal dostopnejšo sliko. To je sv. Norburga za Čemšenik, ki je začudo topleje občutena kakor pa po dolgi poti študiranja nastale kompozicije. Kmetiško oblečeno svetnico je postavil sredi domačih gričev ob žitno polje, ki ga je vabilo kakor mladosten spomin po dolgih letih pomanjkanja in truda v domovino.

Toda svoje nameravane vrtnice ni mogel Janez takoj uresničiti. Bil je res utrujen od dela, toda mesta, kjer mu je mogla biti skoraj vsaka zgradba, drevo ali človek, razvalina in vsaka veduta, model za ta ali oni del bodoče slike, ni mogel zapustiti brez težave. Povratek v zakladnico idealistične slikarja je bil več kot dvomljiv; rimsko lahkonosno življenje je v večino mladih, živahno ulico, dobrim gledališčem in mednarodno slikarsko družbo in slednjič s privlačno žensko lepoto pa je bilo v primeri z domačijo vendar zasnana podoba s hrepenečim obdane dežele Kar je težavnejša v pojmovanju umetnosti, je severnjak sam prinašal s seboj, vedno zvest načelom, katerih jug ni postavil v tako strog obliko.

Ze početka je Janeza globoko vznemirila rimska krajina, saj ni le podoba praznične južnjaške vedrine, ampak je prešla tudi do človeških rok toliko plemenitih potez, da postaja sama popoln motiv najbolj idealističnim slikarjem. Janez je mnogo slikal tudi za časa svojih študij za cerkvene slike in celo pri sv. Martinu je našel možnost, da je nad stebri kakor skozi okence pogledal v krajino, polno pomladanske toplote. Vabila ga je v poljane, v katerih se je mogla sprehajati dobra misel med šumečimi vrhovi starih cipres in se dvigniti ko bel oblak v temno modrino neba. Bel torzo med temnim lovorjem, star samostanski stolp na holmu, vrtovi in palače, vse to je vodilo v preteklost. Klasična literatura je zopet zaživela v tem ozračju in nastale so barvne skice silne intenzivnosti na razne mitološke motive: v njih je mnogo neposrednega doživljanja, katero jim preko namena daje večjo vrednost, kakor ga pa bodo imele brezčasno komponirane podobe. Janez je po rimski krajini prišel do motiva zgodovinskih scen v literarni redakciji, katero je črpal iz svoje naklonjenosti. In dokler so ostale v senčni barvni skici, so priče intenzivnega umetniškega doživljanja prirode in ljudi, kakršnemu ni mogla nobena miselna redakcija zmanjšati odkritosrčne nepo-

strednosti. To je drugi del Janezove rimske tvorbe — majhen po formatu, toda globok po umetniški vsebini in žarki barvi.

Janezu se je ob vsej tipični revščini in pomanjkanju razbchotilo delo v obširen akord. Iz domovine se je redno oglašal mojster Wolf in pomagal z nasvetom in posredovanjem, oče je redno pisal o domu in delu, prijateljsko včasih bratranec Ivan in poredko brat Jurij. Umetniško je Janez odšel za precejšen komak naprej, toda še vedno mu je bil oče avtoriteta in na vseh svojih je visel z nezmanjšano vdanostjo. V Benetkah sta za sv. Ano s Hynaisom na-

ptjala svojim metrom in skromno vsilila za god ni nikoli izostalo. Pa tudi bratje doma so dorasali in včasih pisali. Kako resnobno je znal Janez okrogati brata Tina zaradi slabe slovensčine in mu svetovati, naj bere več knjig, iz katerih je bil sam črpal svojo izobrazbo. Dom je bil vedno priročno v njegovih mislih in slednjič je prišel čas, ko je bilo treba poslednjič s pogledom objeti vse bogati svet južne lepote in se vrniti k očetu v rodne Poljane, kjer je čakal kratek oddih pred novim odstavkom življenja.

Spoštujmo na izletih zemljo in kmeta!

Prvi maj, krasni maj... Prišel je spet mesec mladosti in lepote. Kakor da smo rešeni oklepa, se počutimo preprojeni v pomladni milini, ki nam jo prinaša vedno toplejše sonce. Car pomladi se bo razlil po naši deželi. Pri delu, na spretnosti in izletih bomo spet z globoko ljubeznijo spoznali, da nam je dobra usoda naklonila enega najlepših koščkov na svetu. Spoznavajmo prirodo, poglabljajmo ljubezen do svojih rodni tal! Prišel je maj, prišla je doba izletov. Izkoriščajmo priliko za pohitevanje v prirodo. Ni je duševne tegobe, ki je priroda ne bi ozdravila. Domovina sama je največji zaklad našega duševnega in telesnega zdravja. Toda v dobi, ki je razrahljala pojme o disciplini in odgovornosti, je treba dati izletnikom na pot nekaj umestnih navodil. Evo jih:

Med staro šaro je treba predvsem zavreči stari prejšnji rek, da na planinah ni greha. Spoštovalci tega reka so se izrekli še določneje: v višini nad tisoč metrov je vse dovoljeno. Kolikšen nesmisel, kolikšna zabloda! Res je, da s sproščenostjo v višinskem zraku da duška večji veselosti in celo razposajenosti, ki pa nikdar ne sme prekršiti mere dostojnosti in še posebej ne sme biti nadležna ostalim planincem. Na planinah se itak marsikaj spregleda, posebno, če je kak nerodnej preobleden. Toda za nežni spol ni izgovora. Dekleta so lahko vesela, fantovski ponašanje pa ni nobeni v čast.

Važno je zatorej, v kakšni družbi pojdeš na izlet. Izberi si samo znanec in prijatelje, ki jih dobro poznaš, v naprej se otresi zabavljavev in pivcev. Prevelika zaupljivost je povsod škodljiva. Predvsem pa je treba paziti na primerno obleko. Dobra obutev, topla oprava, posebno pa še plašč ali pelerina, da se zavaruješ zoper vsako vremensko nevednost — to naj bo glavni nasvet. Ni res, da je za izlet dobra vsaka stara obleka. Samo osmešiš se, če pojdeš v planinski svet v stari obleki, ki si jo čmel na maskaradi ali pa če dekle obleče staro svilenko obleko, ki jo je imela predlanskim na plesih, v gledališču ali v kinu.

Pokrajinske zanimivosti Italije

Da seznanji široki svet s svojo domovino, je izdal zavod za raziskovanje mednarodne politike v Milanu lani precej obširno knjigo, ki prav zanimivo opisuje sodobno Italijo. Poslužili se bomo nekaterih podatkov, saj Italija ni samo opevana dežela sonca in cvetočih oranz, marveč mnogih nepoznatih krajevni kontrastov, ki so morda manj znani kakor njene sloveče starine, vendar pa napravljajo Italijo v popotnikovih očeh še posebno slikovito. Pogled na zemljevid pove, da je zemljepisna lega Italije ugodna. Sredi Sredozemlja, na polovici poti med Gibraltarjem in Sueškim prekopom, je Apeninski polotok položen med Tirensko in Jadransko morje kakor dolg pomol, ki ima svoj konec v trikotnem otoku Siciliji, ločeni od materinske zemlje samo s tri kilometre široko morsko ožino. Tako je Italija močno približana Afriki: med siciliskim rtom Lilibajonom in tuniškim rtom Bonom je komaj 140 km razdalje. Sicilska ožina je važen prehod med zapadnim in vzhodnim Sredozemljem. Sredi nje se dviga mali italijanski otok Pantelleria, ki je bil pred leti tako močno utrjen, da ga imenujejo italijanski Gibraltar. Južnovzhodni del polotoka, škornjeva peta, se razteza med Jadranskim in Jonskim morjem proti Balkanskemu polotoku. Otrantski preliv med Apulijo in Albanijo je širok komaj 70 km. Zapadni del Sardinije pa je oddaljen kakih 400 kilometrov od Balaerov in nekaj manj od španske obale. Tak položaj nam pojasni tiste odnose, po katerih je Italija od davnine zvezana z Balkanom, Levantom, Severno Afriko in Španijo.

Na severu je italijanski polotok razmaknjen v evropsko celino. Genovski in še bolj beneški zaliv sta zajedena bolj kakor katerikoli drugi sredozemski zatok v osrčju Evrope. Pristanišče Genova, Benetke in Trst so tista sredozemska pristanišča, ki so najbližja poreniskim, poabkim in podonavskim deželam. V verigi Alpi so prelazi, ki so davno prej priden so bili zgrajeni železniški predori, omogočali potovanje in trgovino med Italijo ter zapadno in srednjo Evropo. Odkar se izmenja-

va blaga med posameznimi deli zemlje lahko brez strahu razvija in odkar pomorski čaki naglo zmagujejo dolge poti čez oceane, so italijanska pristanišča prekladala, da za Severno in Južno Ameriko na poti skozi Gibraltar kakor tudi za Azijo in Avstralijo na poti skozi Sueški prekop. V moderni dobi so si enako pomembno vlogo pridobila italijanska letališča, odkoder se je začel razvijati letalski promet čez morja in celine in so tako bile ustvarjene zveze z najbolj oddaljenimi točkami na zemlji.

Italijanske meje na morju in na kopnem so po prirodi sami dobro zarisane, seveda pa jih je človeška roka že večkrat menjala. Nekateri zemljepisno, geološko in narodnostno italijanski kraji in otoki pripadajo drugim državam. Na kopnem je italijanska meja dolga 1877 km, na morju brez otokov 3979, z otoki pa 7936 kilometrov. Italijanske obale so torej štirikrat daljše kakor kopna meja.

Dve petini italijanske površine je sama gorata dežela, drugi dve petini sta polni gričkov, samo ena petina je ravna. V splošnem pomeni goratost: skopo zemljo, težavno zveze, skratka trdo življenje. Kakor v stari dobi se mora tudi današnje prebivalstvo z njo truditi za vsakdanji kruh, če hoče zmagovati nasprotje prirode. Izvzemši malo Švico ni nikjer v Evropi tako prizadevnega pogojskega kmetijstva, nikjer pa tudi ni tako goste mreže cest in železnic, ki zmagujejo pogorja, ali se vrtajo skozi njihove drobovje. Polno mestec in vasi leži slikovito položenih po strmih pobočjih ali na visokih ravlinah. Alpe se vzpenjajo v silne višave, da omenimo samo znamenite vršace: Mont Blanc 4810 m, Matterhorn 4482, Monterosa 4633 in Piz Bernina 4050. V splošnem je italijanska stran Alpi mnogo bolj strma kakor francoska, švicarska in nemška, zato so strmine in posamezni prelazi dosti lažje dosegljivi z vnanje strani. Pesebno lepa je skupina Dolomitov z najvišjim vrhom Marmolado 3342. Med geološke zanimivosti spada slednjič Kras s svojimi ostrimi robovi, visokimi planotami in globoko zajezenimi dolinami, s pičlo vodo in mnogimi podzemskimi čudesi, med katerimi slovi Postojnska jama po vsem svetu.

Pri Cadviroji se pričena Apeninsko pogorje, ki se vleče po vsem polotoku od Ligurije do skrajne Kalabrije in se še nadaljuje okraj morske ožine od Mesine dalje po Siciliji. Več kakor petdeset lepih cest je razpredenih čez Apenine od ligurskih in tirenskih pobočij tja do Jadrana in Jonskega morja. Nekateri izmed njih se vzpenjajo nad 1500 metrov visoko. Osemnajst železniških prog zmaguje apeninsko verigo s pomočjo predorov, izmed katerih je sloveči predor Galleri di Montepiana na progi med Firenco in Bologna 18507 metrov dolg. Seveda se tudi železnice držno vzpenjajo v višave: tako doseže proga Sulmona-Isernia 1267 metrov višine. Če pritejemo obalne ceste in železnice, ki opletajo celotni polotok, potem ceste, ki prečkajo deželo ali omogočajo zveze z visokogorskimimi postojankami, potem si lahko prav predstavimo, koliko potrpeljivega truda je bilo treba vložiti v teku stoletij, še prav posebno pa v moderni dobi, da so bile premagane prirodne ovire in zagate in da so bili premoščeni nešteti pre-padi.

Tudi italijanski otoki so večidel gorati. Sicilija ima pogorja na tirenski strani; to je, kakor rečeno, nastavek Apeninov. Sicilske visoke planote so kraške in vsebujejo precej žvepla. Na vzhodni obali Sicilije, na pol poti med Mesino in Strakuzami, pa se gospoduje dviga ognjena gora Etna, visoka 3279 metrov.

Od Helade do Grčije

Razdejanje Korinta 1. 146. pr. Kr. — Helada v sklopu rimskega imperija — Turška provinca — Vladar nove države

Zgodovino stare Helade pozna bolj ali manj temeljito vsak izobraženec, malo pa ve o razvoju in usodah te dežele po dobi njenega antičnega razcveta.

Stara Grčija, ki je že davno prej padla s svoje duhovne in umetniške višine, je nehala obstojati

tudi politično, ko je rimski konzul Mumij 1. 146. pred našim štetjem razdeljal Korint in podredil vso deželo kot rimsko provinco macedonskemu namestniku. V okviru rimske svetovne države je Grčija sicer imela vedno poseben položaj. Grška mesta so se s strastjo udeleževali političnih zmešnjav v Rimu, zlasti pa bojev rimske republike z nastajajočim cesarstvom, prav tako so se vmešavala v rimske spore z Vzhodom.

A čeprav je pri teh prilikah večji del Grčije odpadel od Rima in ga je moral Sula s silo spet osvojiti, je Rim Grčijo še nadalje obravnaval z naklonjenostjo. Posebno naklonjenost ji je izkazoval Cezar. Korint se je obnovil po njegovi odredbi kot »rimska meščanska kolonija«. Avgust je Grčiji kot provinci Ahaji dal posebnega namestnika. Grški učenci so v njegovem in poznejšem Rimu imeli odlično vlogo. Bogata rimska mladina je študirala v Atenah, ki so se upravičeno ponašale kot

duhovno središče tedanjega sveta.

Ta druga doba starogrškega razcveta pa se je mogla ohraniti le pod mogočnim rimskim varstvom. Ko je imperij oslabil in so nova ljudstva vdrla med njegove meje, so postala tudi grška tla prizorišče teh vdorov. Goti, Huni, Vandali so si tu sledili. Za njimi so prišli Slovani, ki so od 6. do 9. stoletja primešali grškemu ljudstvu močan slovanski aliment. V 10. stoletju so

Bolgari od severa

razširili svoje pohode do Peloponeza, dokler jih ni cesar Bazilij II. odločno premagal in s tem okrepil v Grčiji bizantinski vpliv. A že so se pojavili novi sovražniki ob grških obalah. Normani so požigali po otokih, vpadli so tudi na celino in zasedli Korint ter Tebe. Da se jih obrani, se je Bizanc zvezel z mogočno razvijajočo se beneško ljudovladno, s tem pa si je ustvaril

novega tekmeča.

V dobi križarskih vojn se je zapad preseljeval na Vzhod. Latinci so osvojili Carigrad, frankovski baroni pa so Grško razdelili v mnoga majhna gospodstva. Sele proti koncu 13. stoletja je Bizanc započel akcijo, da znova zasede grška tla. Posledice so bile neprestane borbe med Bizan-

tinci, Francozi in Benečani, ki so se jim mimogrede pridružili še Srbi in Albanci. Ti boji so izpolnili

vse 14. stoletje,

v katerem se je Grčija spreminjala čedalje bolj v puščo. Važen je bil albanski vdor proti koncu tega stoletja, ker je primešal grškemu ljudstvu mnogo albanskih elementov, ki učinkujejo še danes.

Med tem pa se je s severa in vzhoda bližal nov sovražnik, ki je za naslednja stoletja določil usodo ne samo grškemu, temveč tudi vsemu Balkanskemu polotoku in je pogostoma ogrozil tudi vso zapadno kulturo.

To so bili Turki.

Po odločilnem porazu Srbov na Kosovem polju 1. 1389. ni bilo na vsem polotoku nobene sile več, ki bi mogla zadržati njihov zmagovalni pohod. L. 1453. je Mohamed II. ta pohod kronal s tem, da je zavzel Carigrad. Tri in pol stoletja je bila Grčija potem turška provinca. Vez skupne vere je grško ljudstvo spodbujala, da je v tem času s hrepenenjem upiralo svoje

Mrtvec je bil živ

V okolici Litomišča se je zgodil nenavaden primer. Neki Anton Bulva, ki je trpel za neozdravljivo boleznijo, je s samomorilnim namenom izpil večjo količino lizo-la. Ker ni kazal nobene znake življenja, so odredili sodno obdukcijo. Zdravnik, ki bi moral izvršiti obdukcijo, je bil že na poti. Nemajhno pa je bilo njegovo presenečenje, ko so mu sporočili, da je postala obdukcija nepotrebna, ker je »mrtvec« med tem zopet oživel. Bulva se je bil navzlic neozdravljivi bolezni in samomorilnemu poskusu zbudil iz smrti podobno nezvesti. Spravili so ga v bolnišnico.

Elektrika v deželi lam

Tudi v Lhasi, svetem mestu Tibetanc, ki je bilo toliko časa zaprt vsem zunanjim vplivom, beležijo napredek. Vrhovi svet lam je sklenil, da se v mestu uvede električna razsvetljava. Pred nekaj časa se je popela neskončno dolga karavana mežgov in nosačev po težkih stezah preko gorovij do tibetske prestolnice in je prinesla vanjo 1800 zabojev materiala, ki je bil potreben za popolno razsvetljevalno napravo. Ta čas se naprava pripravlja pod vodstvom tujih tehnikov. Menijo, da bo najpozneje v dveh letih zasvetila v samostanih v Lhasi električna luč.

Krf in Preveza

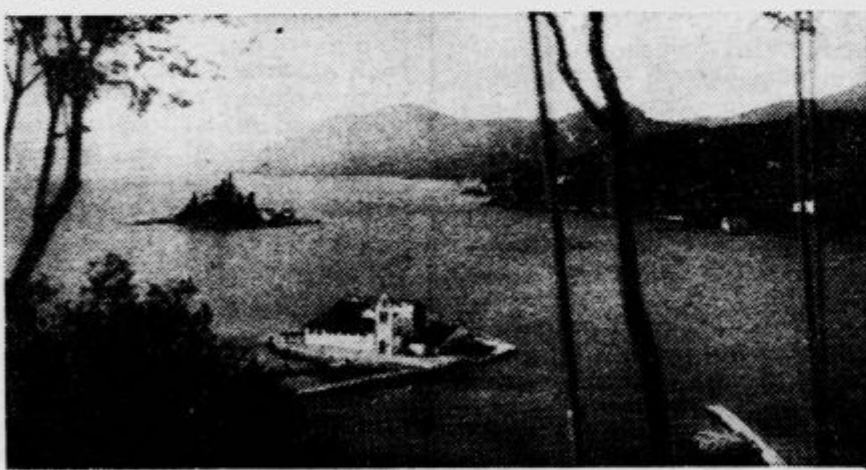
Dve mesti na otoku, ki ga je zasedla italijanska vojska

Otok Krf, ki so ga te dni zavzele italijanske čete, leži na skrajnem jugu Jadranskega morja. Istoimensko glavno mesto ima dobro luko, ki jo obiskujejo ladje vseh narodov, zlasti pa italijanske. Italija je v krfskem pomorskem prometu imela vedno prvo mesto.

Po ljudskem štetju iz leta 1928 je štel otok 103.000 prebivalcev precej mešanega plemena, ki so naselili posebno gosto osrednjo, hribovito del otoka. Mesto Krf, edino na otoku, ima ozke ulice z belimi hišami v značilnem orientalsko-italijanskem slogu. Zelo številni so spomini na Benetke, ki so nekoč gospodovale otoku. Med drugimi je omeniti staro trdnjavo iz

1. 1550. Ko so Benetke padle, so si otok osvojili najprvo Francozi, potem Angleži, ki so ga smatrali za svojo bazo še potem, ko se je združil z grško kraljevino.

Mesto Preveza, ki so ga istočasno zasedli Italijani, leži ob skrajnem južnem koncu polotoka, ki zapira zaliv Arto. Na tej točki se polotok deli v dva dela, Preveza pa je na zapadnem delu in obvladuje tesno ožino, skozi katero se Zaliv Arto veže z odprtim Jonskim morjem. Okrog Preveze so same luke v razvalinah razen stare benečanske luke, ki je na severozapadu mesta. L. 1928 je Preveza štela nekaj več nego 10.000 prebivalcev.



Corfu — Krf

oči v Rusijo. A šele tedaj, ko mu je uspelo, da je navdušilo vso

Evropo za svojo stvar

in so evropske velesile intervenirale pri Porti v korist Grčije, je mogel osvobodilni boj naprej. Zlasti potem, ko je bitka pri Navarinu 1. 1827. uničila turško vojno brodovje, je sultan postal popustljiv in v obeh londonskih protokolih leta 1829. ter 1830. se je Grčija povzpela do samostojne kraljevine.

Prvi vladar mlade države je postal bavarski princ

Oton, sin Ludovika I. Sledil mu je 1863. danski princ Viljem, ki se je kot kralj imenoval Jurij I. V teh desetletjih in pozneje se je kulturno zaostalo grško ljudstvo uvrstilo počasi spet med civilizirane narode, njegova zgodovina v tej dobi pa je bila še vedno precej pisana in nemirna.

Lindbergh si è dimesso — Lindbergh je odstopil



Il vincitore dell'Atlantico si è dimesso dal Corso della riserva aeronautica americana — Zmagovalec Oceana je odstopil kot rezervni polkovnik ameriškega letalstva

ANEKDOTA

Ludovik XIV. je imel veselje s sočnimi, malo dvournimi komedijami. Nekoč je vprašal Bossueta: »Ali smem kot kristjan komedijo sploh gledati?«

Filozof je odvrnil diplomatsko: »Mnogo govori proti temu, a veliko za to!«

Ko se je filmska igralka Margareta Sullivan vrnila nekoč v svoj rojstni kraj, je obiskala neko prijateljico, pri kateri je prebivala več ur. Pripovedovala ji je samo o svojih velikih uspehih, velikanskih gažah, svojih častilih in podobnem, ves pogovor se je sukal samo okrog njene osebe. »Ali te smem malo prekiniti?« je vprašala prijateljica. »Rada bi ti povedala nekatere zanimive novice, ki te bodo gotovo presenetile.« — »Seveda me smeš prekiniti.« je odvrnila igralka, »saj sem o sebi že dolgo govorila. Govorila sedaj malo o tebi. Kako ti je ugaljal moj zadnji film?«

VSAK DAN ENA



»Ko so se začeli pretepati s stoli — čemu niste stopili med prepirljive?«
»Gospod sodnik, zato nisem stopil mednje, ker ni bilo na razpolago dovolj stolov.«

(»Tidens Tegn«)

L'isola di Malta — Otok Malta



fu nuovamente bombardata dai velivoli italiani e tedeschi — je bil zopet bombardiran od italijanskih in nemških letal

Strašen potres v Mehiki

Uničenje od Atlantskega do Tihega oceana

Sredi aprila je obiskala Mehiko strašna potresna katastrofa, ki jo smatrajo za najtežjo, kar jih je bilo kdaj v tej deželi in o kateri poročajo naslednje podrobnosti:

Katastrofa je v noči nenadno prizadela kakšnih deset mehiških dežel, iz katerih so prihajali naslednje jutro po radiu neprestani obupni pozivi na pomoč. Cela vrsta vulkanov, med katerimi so bili takšni, ki že desetletja niso delovali, je s svojimi izbruhi dopolnjevala delo uničenja. Pas, ki ga je prizadela katastrofa, se razteza od Atlantskega do Pacifiškega oceana in štavilo žrtev je bilo že po prvih ugotovitvah silovito. Guverner države Kolime je sporočil, da je potres do tal razdelal istoimensko prestolnico dežele in da je zelo visok odstotek prebivalstva izgubil življenje. Silno veliko žrtev je bilo zlasti med vojaštvom v vojašnicah, med njimi je izgubil življenje poveljnik obožanih sil v Kolimi, general Galindo, s častniki svojega glavnega stana.

Ognjenik Kolima v bližini mesta je začel bljuvati žareč pepel in lavo kmalu po polnoči in takoj so nastali velikanski požari v okoljskih gozdovih. Ljudstva, kolikor ni bilo pokopano pod razvalinami, se je polastila strašna panika in v prizadetih krajih je bilo videti množice, ki so se metale po ulicah in na poljih na kolena ter prosile nebo, naj bi se ta preizkušnja končala. V Coalcomanu, mestu s 6000 prebivalci, ni potres pustil niti kamna na kamnu. V Gaudalajari, drugem največjem mestu v državi Mehiki, je porušil mnogo hiš. Naselji Toxpan in Zapitlito ne eksistirata več. Podobno je v drugih prizadetih državah. Prometne zveze so uničene, osrednje ravnanstvo železnice je prešlo poročilo, da se je zrušilo veliko število postaj in da so prometne naprave v vsem prizadetem pasu neuporabne.

Nešteto je bilo zemeljskih plazov, ki so pokrili železniške proge in jih tako onesposobili za promet, v kolikor bi bile sploh še uporabne. V državi Vera Cruz sta se razdijala ognjenika Orizara in Cofreperote. Celi veleotoki lave so vstali iz njunih žrel in se z neverjetno brzino razlili v nižavo. Državni predsednik je osebno prevzel vodstvo pomožne in reševalne službe ter mobiliziral v ta namen vse razpoložljive enice vojske ter Rdečega križa.

Predor pod Oeresundom

Po devetletnih pripravah je nastopila neka danska inženjska tvrdka, ki sodeluje z neko švedsko tvrdko, da bi se pod Oeresundom zgradil predor. Ta predor naj bi nadomestil most, ki se ga bili predlagali že nekoliko let prej.

Predor naj bi rabil za železniški in avtomobilski promet, potovanje n. pr. iz Stockholma v Hamburg bi se s tem skrajšalo za sedem ur. Gradbeni stroški bi znašali okrog 150 milijonov danskih kron, delo pa bi trajalo šest let. Predor bi bil dolg okrog 12 km. Izhodišče bi mu bilo v Amagerju, nadaljevanje bi šlo preko otoka Saltholma, švedska tla pa bi dosegel nekje južno od Malmöja.

Cesta iz Narvika v Kirkenes

V izredno kratkem času so nemške čete zgradile 810 km dolgo cesto iz Narvika v Kirkenes. Ta cesta, ki gre preko težavnega ozemlja, pomeni dragoceno nadomestilo za dosedanjí prevoz po morju in je skrajša a promet med obema krajema za nekoliko dni.

Apparecchi ottici — Optični instrumenti



in una postazione di artiglieria antiaerea tedesca — na nekem opazovališču nemškega protiletalskega topništva

H. Adams:

Daisy in Rosemary

Roman

Nato je Bill odvil medenastavi obroč ter potegnil iz kovčega širok, plitek nastavek, velik kakor vsa zadnja stena kovčega — in miniature, skrbno zavite v svilnen papir, so padle iz njega.

Carter, ki ni bil zmogel izgovoriti besedico, se je sklonil nad zopet najdene zaklade. Tudi Gaster in Alisa nista mogla spraviti glasu iz sebe. Samo Bill je pazil na razkrinkana tatova. Sid je bil vstal in pomignil Eli. Oba sta smuknila iz sobe. Nekaj sekund po tem se je začul ropot avtomobila in brnenje motorja, ki je postajalo čedalje tišje. Sid in Ela Verdonova sta bila pustila svojo prtljago na ceditlu in pobegnili.

»Pusti ju, naj gresta, kamor jim drago,« je rekel Bill. »Nadzornik Moody ju bo že našel, če bo treba. Telefoniral mu bom, saj ga bom nočjo tudi sicer še potrebovali.«

Ko se je Bill vrnil, je stric vprašal: »A le kako si mogel to vedeti, Bill? Kako ti je prišlo na misel, da sta prav ta dva ukradla miniature?«

Preden pa je utegnil odgovoriti, se je odigraval nov prizor te čudne drame. Daisy, ogrnjena z dolgo jutranjo haljo, je stopila v sobo, in gospa Carterjeva jo je vodila za podpadzduho. Le silna bledest njenega obraza je še pričala o hudih rečeh, ki

jih je bila pretrpela. Ko sta ženski zagledali Doranove zaklade na tleh, sta nehote obstali.

»Miniature!«

»Da,« je rekel Bill, »nobene ne manjka. Gospod in gospa Verdonova se na žalost nista več — utegnili posloviti od vaju.«

Gospa Carterjeva je globoko vzdihnila. Vendar ni rekla ničesar, marveč se je obrnila k možu.

»Daisy — vsi so opazili, da je imenovala deklet s pravim imenom — Daisy bi nam rada povedala nekaj o malem Dorieju.«

Gaster in Alisa sta stala vstric pred nezakurjekaminom. Ta dva nista bila mogla odpotovati. Noben drug voz ni čakal pred vrati, da bi jima omogočil beg. Očitno sta se zavedala, da bide njuna ura. Molče, oprezajoče, s sovraštvom v očeh sta zrla na Daisyjo.

»Gospa Carterjeva mi je povedala,« je tiho izpregovorila Daisy, »da vi, gospod Carter, že veste, da nisem vaša nečakinja Rosemary. Hotela sem pobegniti in vam nato pismeno priznati vse. Nekaj svojih najpotrebnejših reči sem bila že spravila v neki hiši nedaleč odtod. Potem ste rekli, da že te dni vsi odpotujemo iz Old Friaryja. Zdaj mi ni bilo več treba skrivati oditi, zato sem se danes popoldne odpravila z doma, da vzamem svoj mali ročni kovčeg nazaj.«

Opisala je srečanje s stanovanjskim vozom in možem z brazgotino, ki se ga je iz Dinarda tako dobro spominjala.

Takoj mi je prišlo na misel, da se pripravljala nov naklep proti malemu Dorieju, in vprašala sem

se, koga neki čaka ta človek. Tedaj je pribrzel avtomobil. Iz njega je skočil možki z Doriejem v naročju. Voz je takoj odpeljal dalje. Bil je vaš voz, gospod Carter, in mož za volanom je bil — Mihael Gaster!«

»Blazna je,« je Gaster zavpil. »Kako morete poslušati takšne neumnosti! Jaz? ... Jaz, da bi bil pomagal pri tako podlem zločinu? Že misel na to je smešna!«

»Pustite Daisyjo, da pove do kraja,« je trdo rekel Bill in se nato prijazneje obrnil k dekletu: »Kaj pa potem?«

Povedala je, kako se je z ugrabilcema borila za otroka, kako sta jo premagala in kako se ji je nazadnje posrečilo uiti.

»Ležala sem na cesti,« je nadaljevala, »ko se je na motornem kolesu pripeljal mimo mlad človek. Ta me je potegnil v Puddletown. V hišo ni hotel z menoj, ker se je moral vrniti v skavtsko taborišče na goljavi. On pravi, da je stanovanjski voz najbrže krenil v Salisbury.«

»Istorijo o mlademu človeku in motornem kolesu rad averjamem,« je porogljivo rekla gospa Gasterjeva. »Ta dva sta morala že vedeti, zakaj sta se tako — slučajno srečala! Vse ostalo pa je nizkотно obrekovanje.«

»Čudno, da prihaja Daisy s tem obrekovanjem prav zdaj! Danes popoldne, ko je šla z doma, je bil Dorie še na varnem. Čudno, kako se vse, kar ona pripoveduje, izvrstno ujema s tem, kar se je zgodilo tu v hiši. Gospa Gasterjeva zadrži varu-

ško, da bi imeli pajdaši njenega moža opravka samo z eno osebo ...«

»In vi to verjamete?« je vprašal Mihael Gaster.

»Da,« je odločno odvrnil Bill. »Vsi verjamemo. Vsak dvom je izključen. Od vsega začetka ste snovali načrt za to lopovščino. Kdo je bil zmerom s stricem in teto ... v Ameriki, v Franciji in tu? Vi pa vaša žena! Vajino večno obiskovanje cerkv v vsej okolici se mi je že davno zdelo sumljivo. Zdaj ga razumem. Morali ste se natanko razgledati po kraju, preden izvršite svoj naklep. Zdaj je bilo res da treba delati malce na vrat na nos, ko se je stric Doran tako nenadoma odločil, da odpotuje. In vi s svojimi velikimi besedami o poštenju, spodobnosti in veri ... feč vas bodi!«

Bill se je bil ogrel, toliko mu je bilo še na jeziku, a Doran ga je udržal. Za gospoda Carterja je bilo samo nekaj, kar je bilo v tem trenutku pomembno zanj.

»Miruj, Bill!« Nato se je obrnil h Gasterju: »Kje je Dorie?« Dolg, težak premolk. Gaster je imel dve poti na izbero. Njegova igra je bila izgubljena. Vedel je, da bodo Daisyjinemu poročilu vsi verjeli, vendar je mogel še tajiti. To je bila ena pot. In druga? Kaj ni imel aduta v roki? Treba ga je bilo vreti na mizo, za vse, kar je bil vreden.

»Videti je, da verjameš tej strašanski istoriji,« je jial. »Smatrajmo za trenutek, da je resnična ... V tem primeru bi bil tvoj sin v moji oblasti. Koliko bi bilo zate vredno, da ga dobiš nazaj? Res sem radoveden, kaj mi odgovoriš na to.«